№ 9 (1572)

Пятніца , 17 студзеня 2003 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень

Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою…

Якуб Колас

Народная Воля

Надвор'е

Сёння ўдзень захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам невялікія ападкі, слабы галалёд, на дарогах галалёдзіца. Вецер заходні, 6—11, у асобных раёнах парывы да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве, Гомелі — 0...+2, Мінску, Гродне — +2...+4, Брэсце — +3...+5.

У наступныя двое сутак воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам ападкі, у асобных раёнах туман, галалёд. Вецер паўднёва-заходні, 6—11 м/с, парывы да 14. Тэмпература паветра ўначы 18-га -1...+4, 19-га — 0...-4, удзень 0...+5.

ПУЛЬС

Польшча зноў абмежавала ўвоз паліва

15 студзеня Польшча зноў увяла колькаснае абмежаванне (да 200 літраў) на ўвоз аўтамабільнага паліва ў паліўных баках транспартных сродкаў, зарэгістраваных у Расіі, Германіі, Венгрыі, Аўстрыі, Швецыі, Вялікабрытаніі і Ірландыі. "Інфармацыі пра тое, што згаданая норма распаўсюджваецца на транспартныя сродкі, зарэгістраваныя ў Беларусі, нашы мытнікі не маюць.

Аляксей АРЭШКА.

Сталічны форум вядомых дзеячаў

19 студзеня ў Палацы мастацтва ў 11.00 пачнецца сход інтэлігенцыі горада Мінска, на якім пройдзе вылучэнне дэлегатаў на Усебеларускі сход інтэлігенцыі, а таксама будуць абмеркаваны праграма і найбольш важныя праблемы, якія плануецца вынесці на гэты форум.

На сход запрошаны вядомыя дзеячы навукі, культуры, адукацыі, эканамісты, палітолагі, прадстаўнікі іншых прафесій інтэлектуальнай сферы, а таксама ў якасці гасцей — прадстаўнікі інтэлігенцыі з абласцей Беларусі і паслы замежных краін.

Андрэй ІВАНОЎ.

Дырэктар брала «баксы» і мяса

Затрымана дырэктар Брэсцкага камбіната грамадскага харчавання Іна Лазаковіч. Ёй прад'яўлена абвінавачанне па двух артыкулах Крымінальнага кодэкса — атрыманне хабару і крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі. Падазроная змешчана ў ізалятар часовага ўтрымання

У снежні мінулага года супрацоўнікі УКБАЗіК устанавілі, што Іна Лазаковіч атрымала хабар у памеры 250 долараў ЗША за зніжэнне стаўкі арэнднай платы для прадпрымальніка. Дырэктара камбіната тады не затрымалі, паколькі яна практычна адразу лягла ў бальніцу. Падчас аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў супрацоўнікі міліцыі высветлілі, што ў снежні 2002 года Лазаковіч учыніла крадзеж 175 кілаграмаў мяса птушкі і 199,2 кілаграма свініны на агульную суму 1 мільён 468 тысяч рублёў.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Канфіскавалі 36 тон яблыкаў

У гандлёвую сетку Пінска па цане 800 рублёў за кілаграм паступілі канфіскаваныя на беларуска-ўкраінскай мяжы яблыкі.

Канфіскаваная садавіна прадаецца па цане значна ніжэй за рыначную і карыстаецца вялікім попытам у пакупнікоў. Паводле слоў дырэктара ААТ "Прадукты" Марыі Калядзіч, знешні выгляд і смак гэтых яблыкаў значна лепшы за беларускія аналагі, што паступілі ў гандаль напярэдадні Новага года з садаводчых гаспадарак Брэстчыны.

Павел КУНІЦКІ.

Безработица растет

В Минске государственной службой занятости официально зарегистрировано 16400 безработных. За последний год их число выросло примерно на 2700 человек, рассказала корреспонденту БелТА начальник центра информации Минского городского центра занятости населения Инна Семенова.

Она отметила, что предприятия и организации столицы, по данным на 1 января, заявили о 8673 вакансиях. Подавляющее большинство из них — для людей, владеющих рабочими специальностями. Между тем 33 процента официально зарегистрированных минских безработных имеют высшее и среднее специальное образование.

Оксана ОСПИЩЕВА.

ДЫСКУСІЙНЫ КЛУБ

Павел СЕВЯРЫНЕЦ:

«Расійскія палітыкі зробяць стаўку на тых у Беларусі, хто вагаецца з суверэнітэтам, і выкарыстаюць іх у сваіх інтарэсах»

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА:

«Без сістэмнай працы ў Расіі мы не вырашым самае галоўнае пытанне — пытанне дэмакратыі ў Беларусі»

Удзельнікі нашага "двубою" — аднадумцы і паплечнікі ў многіх пытаннях, аднак яны выразныя апаненты ў той тэме, якую мы будзем абмяркоўваць. "Ў Еўропу разам з Расіяй" — так называўся артыкул у газеце "Народная воля" старшыні АГП Анатоля Лябедзькі. "Беларусь — у Еўропу" — ідэалогія і лозунг многіх акцый незарэгістраванага Маладога Фронту.

Расійскае пытанне — адна з тых нямногіх праблем, дзе падыходы ГА "БНФ "Адраджэньне" і АГП кардынальна не супадаюць. Свайго піку канфлікт гэтых прынцыпаў дасягнуў 23 кастрычніка мінулага года, калі АГП рыхтавалася сустрэць у Мінску лідэра Саюза правых сіл Расіі Барыса Нямцова. "Малады Фронт" тады наладзіў пікет з гэтай нагоды, і Павел Севярынец асабіста ўручыў Анатолю Лябедзьку грошы на білет у Маскву.

Журналіст Радыё "Свабода" Віталь ЦЫГАНКОЎ выклікаў на "рынг" гэтых двух вядомых палітыкаў — адзін маладзейшы, другі крыху старэйшы — каб публічна высветліць іх пазіцыі.

— Анатоль, як вы тады ўспрынялі гэты крок Севярынца?

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Абсалютна спакойна.

— Сапраўды? І вам не падалося, што гэта не зусім тыя метады, якія можна выкарыстоўваць у палітычнай барацьбе?

— Калі пакінуць за дужкамі нейкія свае асабістыя пачуцці, а зыходзіць з пазіцыі партыі, то наш галоўны прынцып — мы за свабоду выказванняў, правядзення пікетаў, маніфестацый. Нават калі нам не падабаецца форма ці змест, — не будзем супраць гэтага выступаць.

— Павел, а вы не лічыце, што такая форма, як уручэнне грошай на білет у Маскву, можа быць абразлівай для лідэра партыі, якая выступае за незалежнасць Беларусі, і для чалавека, які столькі разоў праследаваўся рэжымам?

П.СЕВЯРЫНЕЦ:

— Можа быць, форма была і залішне экспрэсіўнай, але, па сутнасці, гэта слушна. Мы мусім папярэджваць тых палітыкаў, якія хочуць ставіць на саюз з Расіяй. Надта складана потым будзе разбірацца з прыватызацыяй, русіфікацыяй. Урэшце, рэчы трэба называць сваімі імёнамі — акупацыя гэта акупацыя, незалежнасць гэта незалежнасць, беларускія інтарэсы — гэта беларускія інтарэсы.

— Павел, аднак многія аналітыкі сёння лічаць, што зараз ніякай пагрозы для беларускай незалежнасці з боку Расіі няма. Што гэта проста палітычны і публіцыстычны міф...

— Я з гэтым не згодны. Расія будзе вечнай пагрозай для Беларусі, і ўсялякі саюз з Расіяй будзе аслабляць незалежнасць Беларусі і яе імкненне ў Еўропу.

— Некаторыя сцвярджаюць, што пазіцыя АГП па расійскім пытанні змянілася менавіта пасля таго, як партыя наладзіла вельмі цесныя адносіны з Саюзам правых сіл. І, маўляў, паварот АГП абумоўлены фінансавай залежнасцю ад Барыса Нямцова і кампаніі. Анатоль, што вы на гэта скажаце?

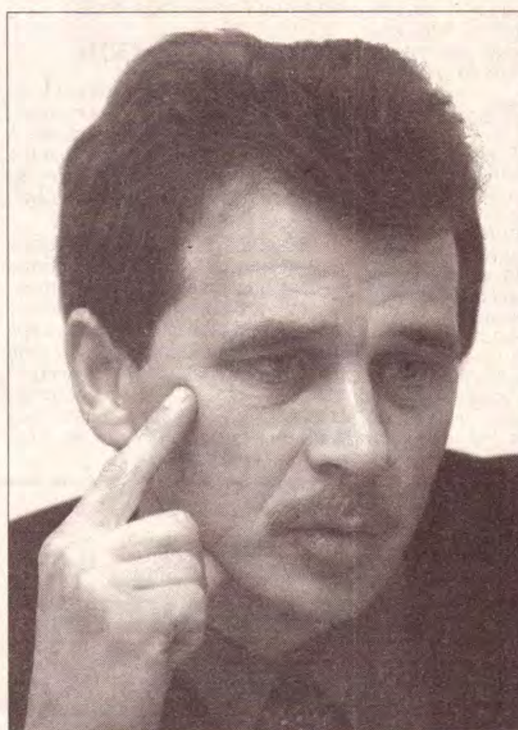
А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Пазіцыя змянілася пасля падзей 11 верасня ў ЗША, якія змянілі геапалітычную сітуацыю ў свеце. І мы як прагматычная партыя, якая арыентуецца ў знешніх пытаннях, натуральна, зрабілі некаторыя акцэнты ў сваёй знешняй дзейнасці.

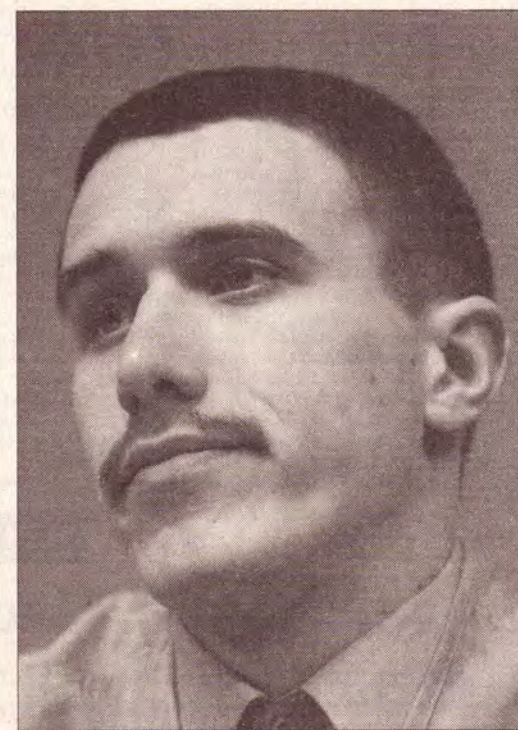
Мы заўсёды імкнуліся працаваць на расійскім палітычным рынку, але яшчэ год таму гэта было практычна немагчыма. Бо Лукашэнка і Расія дзейнічалі ў фармаце аднаго сцэнарнага плана, і многае было проста бессэнсоўным. За апошні год (факты пра гэта сведчаць) шмат што змянілася. Фактычна цяпер пытанне заключаецца ў тым, ці трэба працаваць на палітычным рынку Расіі. Мы за тое, каб працаваць.

— Абгрунтуйце. Якая канчатковая мэта гэтай працы?

— Знешнія чыннікі ўплываюць на сітуацыю ў Беларусі.

Анатоль Лябедзька.

Павел Севярынец.

Фота IREX/ProMedia.

Ёсць расійскі чыннік — шэсць расійскіх тэлеканалаў, залежнасць па энергетыцы, скіраванасць грамадскай думкі ў значнай ступені. Прагматычныя палітыкі павінны гэта браць да ўвагі. Калі мы хочам насамрэч вырашыць пытанне незалежнай суверэннай Беларусі, то павінны гэта ўлічваць.

Якое пытанне сёння самае галоўнае для нас? Не прыватызацыя, не знешняя палітыка, самае галоўнае — ці сыдзе цяперашні палітычны рэжым у небыццё.

— І тут любыя саюзнікі — добрыя?

— Так, я зыходжу з таго, што апазіцыі ваяваць на некалькі франтоў небяспечна і дорага абыдзецца. Калі мы будзем ствараць штучных ворагаў, то прайграем. Так заўсёды было ў палітыцы.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Прорыв?

Депутатская группа "Рэспубліка" Палаты представителей заключила соглашение о сотрудничестве с депутатской группой "Народный депутат" Госдумы России. 14 декабря в Москве этот документ скрепили своими подписями руководители групп: Владимир Парфенович и Геннадий Райков.

Оба руководителя отметили, что их депутатские формирования являются центристскими. А желание взаимодействовать объясняется их прагматизмом. В этой связи Геннадий Райков отметил: "Депутатская группа из Беларуси стоит на реальных позициях и имеет определенный вес в белорусском обществе. Я сегодня общался с другими белорусскими депутатами, которые участвуют в заседании парламентского собрания Беларуси и России. Они это подтвердили и сказали, что позиция группы не всегда совпадает с позицией главы белорусского государства. Хочу отметить, что и наша позиция тоже не всегда совпадает с мнением нашего президента. Я считаю, что критиковать надо. Но критика должна быть конструктивной. Надо уметь ее слушать и делать выводы. Только тогда можно будет жить хорошо. Нужно, чтобы у людей была хорошая работа, нормальная зарплата. Тогда и семья, и все остальное будет крепким".

Владимир Парфенович, характеризуя позицию своей группы, отметил, что по всем вопросам "Рэспубліка" имеет свою позицию. "И мы публично о ней заявляем. Мы не являемся глухой оппозицией. Наша главная цель — повышение жизненного уровня населения страны", — сказал Владимир Парфенович. Оба лидера согласились, что начинать совместную работу парламентариев двух стран нужно с унификации законодательства.

Читатели "Народной воли" имеют возможность ознакомиться с полным текстом этого соглашения. Безусловно, оно требует серьезного осмысления и анализа. Но по горячим следам напрашиваются как минимум два важных вывода. В свое время Александр Лукашенко "приватизировал" все отношения Беларуси с Россией, включая парламентские. В Думе предыдущего созыва белорусский лидер был частым гостем и не один раз срывал там аплодисменты. Сейчас ситуация начинает меняться. Объединенная гражданская партия наладила хорошие контакты со своими единомышленниками из партии и фракции Госдумы "Союз правых сил". И вот новый прорыв — соглашение заключили парламентарии с парламентариями. И второе — интеграционные мотивы обе группы связывают исключительно с действующим законодательством. А это означает, что, в соответствии с Конституцией Республики Беларусь, наша страна не может войти в состав Российской Федерации ни по частям, ни полностью. То есть независимость, суверенность нашей страны является незыблемой ценностью.

Справка

Депутатская группа "Рэспубліка" была создана 23 апреля 2002 года. Первоначально ее возглавил генерал Валерий Фролов. Недавно в группе произошла ротация лидера. Им стал трехкратный олимпийский чемпион Владимир Парфенович. На сегодняшний день в группу входят 11 депутатов. Это — Игорь Баслык, Геннадий Дылевский, Петр Иваненко, Владимир Лукашевич, Юрий Морозов, Владимир Парфенович, Иван Пашкевич, Виктор Порфенович, Владимир Резников, Сергей Скребец и Валерий Фролов.

В депутатскую группу "Народный депутат" входят 54 парламентария. В Государственной Думе эта группа по численному составу является третьей. Руководитель группы Евгений Райков — белорус по национальности. Его родственники до сих пор проживают, как он сам говорит, в Полесье.

Наиболее известные депутаты группы — вице-спикер Думы Владимир Аверченко, председатель думского комитета по международным делам Дмитрий Рогозин, председатель думского комитета по обороне Андрей Николаев.

Владимир ГЛОД.

Соглашение

о сотрудничестве между депутатской группой "Народный депутат" Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации и депутатской группой "Рэспубліка" Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь

Депутатская группа "Народный депутат" Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации и депутатская группа "Рэспубліка" Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь, в дальнейшем именуемые "Стороны",

заявляя о необходимости координации усилий российского и белорусского народов по интеграции в Евросообщество;

подтверждая приверженность принципам демократии, верховенства закона и разделения властей, а также фундаментальным положениям Всеобщей декларации прав человека ООН;

принимая во внимание глобализацию мировой социально-экономической системы и необходимость адаптации к ней;

выражая интересы потребителей, производителей и предпринимателей обеих стран по построению качественно новых социально-экономических связей в рамках региональной системы разделения труда;

обеспечивая построение институтов для полноценного правового, информационного, культурного и научно-технического сотрудничества граждан обеих стран;

ставя своей целью облегчение свободного передвижения граждан, формальных и неформальных контактов между общественными организациями и органами государственной власти и управления, унификацию законодательства России и Беларуси;

рассматривая сотрудничество между законодательными органами Российской Федерации и Республики Беларусь как необходимый элемент государственного строительства двух стран, прогресса в построении единого конкурентного рынка товаров, услуг, рабочей силы и финансов;

опираясь на ранее подписанные договоры между Российской Федерацией и Республикой Беларусь,

соглашаются о следующем:

Статья 1. Стороны осуществляют сотрудничество в следующих формах:

— регулярного обмена информацией, методическими материалами по вопросам законотворчества;

— взаимного обмена специалистами, экспертами;

— законопроектов с целью обеспечения их унификации;

— координации деятельности депутатских групп по законотворческой деятельности как на парламентском уровне, так и в процессе национального законотворчества;

— участия депутатов депутатских групп "Народный депутат" и "Рэспубліка" в слушаниях, семинарах, научно-практических конференциях, проводимых группами;

— приглашения на сессии Государственной Думы и Палаты представителей членов депутатских групп, обеспечения возможности выступления и участия в парламентских дискуссиях по вопросам унификации социально-экономического законодательства;

— выступления с совместными заявлениями по вопросам социально-экономического сотрудничества России и Беларуси по вырабатываемым парламентами обеих стран законопроектам.

Статья 2. Стороны взаимодействуют в разработке и принятии законов по следующим направлениям:

— совершенствование местного самоуправления;

— совершенствование избирательного права;

— владение, пользование и распоряжение землей, недрами, водными и другими ресурсами;

— бюджетный процесс;

— оплата труда, трудовые отношения, занятость населения, миграционные процессы;

— реформирование образования, здравоохранения;

— социальная защита населения и пенсионное обеспечение;

— защита интересов производителей;

— международные и экономические связи;

— природопользование и охрана окружающей среды;

— борьба с терроризмом.

Статья 3. Стороны обязуются взаимодействовать в реализации программ и мероприятий между Беларусью и Россией:

— в области экономики;

— по совместной деятельности по преодолению последствий чернобыльской катастрофы;

— культурного обмена между Беларусью и Россией;

— премирования в области литературы и искусства;

— проведения спортивных мероприятий между Беларусью и Россией;

— мероприятий в области социальной политики.

Статья 4. Результаты действия настоящего Соглашения анализируются Сторонами путем периодического обмена информацией о его реализации (не реже двух раз в год).

Статья 5. Стороны обеспечивают поддержку членов депутатских групп "Народный депутат" и "Рэспубліка" в реализации статуса депутата, обеспечения эффективного и свободного выражения мнений и взглядов по обсуждаемым проблемам.

Статья 6. Настоящее соглашение вступает в силу с момента подписания и действует на срок полномочий членов депутатских групп "Народный депутат" и "Рэспубліка".

Статья 7. Стороны могут пересмотреть или расторгнуть настоящее Соглашение, направив соответствующее уведомление другой Стороне. Если одна из Сторон в письменной форме уведомляет другую сторону о своем нежелании следовать далее положениям настоящего Соглашения, его действие прекращается с момента получения другой Стороной такого уведомления.

Текст настоящего Соглашения составлен в двух экземплярах, по одному для каждой из Сторон.

Г.РАЙКОВ,
руководитель депутатской группы "Народный депутат".
В.ПАРФЕНОВИЧ,
руководитель депутатской группы "Рэспубліка".

От редакции

Публикуя информацию о сотрудничестве двух депутатских групп — "Рэспубліка" и "Народный депутат", знакомя читателей с самим документом, скрепляющим парламентские узы, мы все же обратили внимание на то, что в тексте соглашения четко не прописана позиция одной и второй группы относительно суверенитета Беларуси. Экономическое сотрудничество может быть равноправным и действительно полезным для народов при одном условии: если Беларусь будет по-настоящему независимым государством. Здесь неуместно ни заигрывание, ни замалчивание. И почему бы российским и белорусским политикам не заявить однозначно: мы — за добрососедские отношения, углубление интеграционных процессов при строгом соблюдении всех принципов независимости, суверенитета обеих стран?

Цивилизованная политика должна быть четкой и ясной.

БОЛЬ

Мы хотим напомнить вам, живущим...

20 января 2002 года исчез **Юрий КОРБАН.** *24-летний студент Витебского государственного университета, руководитель "Центра молодежных инициатив "Контур", активист Партии БНФ, принимавший активное участие в кампании по выборам президента.*

Прошел ровно год, но о судьбе Юрия КОРБАНА ничего не известно.

Нам, матерям и женам похищенных политиков и общественных деятелей **Юрия ЗАХАРЕНКО, Виктора ГОНЧАРА, Анатолия КРАСОВСКОГО, Дмитрия ЗАВАДСКОГО,** *понятны боль и страдания родных и близких* **Юрия КОРБАНА**. *Мы знаем, как тяжело ждать, как с каждым днем тают надежды. Мы также хорошо знаем, как работают наши правоохранительные органы. И сегодня мы хотим еще раз напомнить вам,* **живущим в Беларуси**, *что, к сожалению, государство не дает нам гарантий безопасности, никто не застрахован от подобных трагедий, что беда в любой момент может постучаться в ваш дом. И самое страшное — остаться один на один со своим горем. Поэтому сегодня мы вновь обращаемся за помощью к вам:*

Граждане Беларуси!

Давайте вместе защищать себя, свой дом, своих детей, мужей, жен, близких. Только так мы можем остановить политический террор, унижения и издевательства над родными и близкими. Только так мы можем защитить будущее своих детей и своей страны.

Юлия ЗАХАРЕНКО,
Зинаида ГОНЧАР,
Ирина КРАСОВСКАЯ,
Ольга ЗАВАДСКАЯ,
Светлана ЗАВАДСКАЯ,
Нина КОРБАН.

ОТ РЕДАКЦИИ

Как нам стало известно, матери и жены похищенных политиков и общественных деятелей выйдут 20 января в 12.00 на Октябрьскую площадь. Выйдут, чтобы в очередной раз выразить свою боль, напомнить власти, что ее долг — найти виновных в похищении и исчезновении их близких, гарантировать безопасность граждан в это непростое время. Выйдут, чтобы напомнить общественности: их беда — это беда всей страны. Если не принять должных мер, то завтра горе придет в тысячи других белорусских семей. Действительно, только сообща можно защитить будущее своих детей и своей страны.

ТОЧКИ НАД «І»

После драки руками не машут

В позавчерашнем номере была напечатана заметка "Разгон в "Беларускім часе". В ее основе — обращение группы бывших журналистов этого издания, распространенное во время пресс-конференции.

Проявив солидарность с уволенными коллегами "по сокращению штата", мы не учли все же один нюанс. Оказывается, почти все сотрудники редакции, оставшиеся без работы, написали заявления об уходе из газеты "по собственному желанию". Не будем вдаваться в подробности, почему они так поступили. Но факт остается фактом: с юридической точки зрения никаких претензий к работодателю не может быть.

Как тут не вспомнить народную мудрость: после драки руками не машут... Только те, кто не написал заявление об уходе "по собственному желанию", могут отстаивать свои права в соответствии с законодательством.

Чаму склікаецца Усебеларускі сход інтэлігенцыі

Як паведамлялася, збіраецца Усебеларускі сход інтэлігенцыі. Якая яго мэта? Чаму ён склікаецца менавіта цяпер? Якія праблемы мяркуецца вырашыць з яго дапамогай?

*Такія пытанні цікавяць многіх чытачоў газеты. Каб знайсці адказы на іх, рэдакцыя газеты "Народная воля" запрасіла за "круглы стол" вядомых грамадскіх дзеячаў. У размове ўзялі ўдзел кіраўнік Нацыянальнага дзяржаўнага гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа **Уладзімір КОЛАС**, гісторык і палітолаг **Аляксей КАРОЛЬ**, пісьменніца **Вольга ІПАТАВА**, дацэнт, сябра Беларускага саюза мастакоў **Аляксей МАРАЧКІН**.*

Вось што яны распавялі, адказваючы на вышэйзгаданыя пытанні.

Уладзімір КОЛАС:

— Высокі сход інтэлігенцыі збіраецца дзеля аднаго — каб спрыяць пераадоленню раз'яднанасці інтэлігенцыі і грамадства, асэнсаваць сітуацыю, у якой мы аказаліся, выпрацаваць праграмы па яе паляпшэнні.

Сход дае нам шанец аб'ектыўна і цывілізавана абмеркаваць найбольш істотныя праблемы, якія напрамую ўплываюць на якасць жыцця кожнага з нас.

Вольга ІПАТАВА:

— Турбуе поўная разладжанасць звыклых для дэмакратычных краін ўзаемадачыненняў улады і інтэлігенцыі, калі немагчыма, каб парады і духоўныя напрацоўкі інтэлігенцыі выкарыстоўваліся ўладай для паляпшэння агульнай сітуацыі (як эканамічнай, так і культурнай), а таксама для карэкціроўкі шляху нацыі ў самых найскладаных абставінах. Нават у VII стагоддзі, у першую танскую эпоху, у Кітаі існавала славутая акадэмія "Ханьлінь", сябры якой давалі парады імператару.

Ніводны сённяшні "імператар" (як і, уласна, Кабінет міністраў) не можа ведаць усяго і павінен мець дасведчаных дарадчыкаў. У нас жа вялізны патэнцыял найбольш актыўных і нацыянальна свядомых людзей "выціснуты" альбо і выкінуты з найбольш уплывовых сродкаў інфармацыі, са сферы культуры і эканомікі.

Апроч таго, інтэлігенцыі трэба ўсвядоміць сваю адказнасць за маральны стан грамадства і за самой. Напрыклад, усё, што было звязана са стварэннем так званага холдынга "Літаратура і мастацтва", глыбока амаральна. Некаторыя пісьменнікі не пагрэбавалі, як мне [illegible] на XIV з'ездзе літаратараў, сесці ў яшчэ цёплыя крэслы сваіх папярэднікаў. І аказалася, што можна, святкуючы юбілей часопіса "Полымя", [illegible] Сяргея Законнікава, які зрабіў гэтае выданне лепшым літаратурным часопісам краіны.

Калі мы змірыліся з гэтым, мы, як народ, сапраўды знікнем, бо без маралі народ не можа існаваць і змагацца за будучыню.

Аляксей КАРОЛЬ:

— На мой погляд, неабходнасць склікання сходу інтэлігенцыі падштурхнула [illegible].

Сіла — у адзінстве і неабходнасці дэмакратычных перамен, у нежаданні так існаваць далей, калі творчы патэнцыял усіх і кожнага не можа быць рэалізаваны, калі ўводзіцца цэнзура, калі абмяжоўваецца свабода слова і свабода духу, калі нават матэрыяльнае становішча кожнага штодня зніжаецца да ўзроўню выжывання.

Сход патрэбны дзеля кансалідацыі інтэлігенцыі, вызвалення з застарэлых путаў страху, прыстасавання. Менавіта ў расслаенні, існаванні кожнага паасобку, прыстасаванні да палітыкі ўлад і ёсць слабасць інтэлігенцыі. Яна вынікае з агульнай слабасці беларускай нацыянальнай эліты, што абумоўлена гістарычнымі абставінамі, гістарычным лёсам Беларусі, калі яе лепшыя інтэлектуальныя сілы адыходзілі ці то да польскай, ці то да расійскай інтэлігенцыі. А тая маргінальная купка інтэлектуалаў, што аставалася напрыканцы дзевятнаццатага — пачатку дваццатага стагоддзя, была цалкам вынішчана ў сталінскія часы.

Аляксей МАРАЧКІН:

— Надышоў час прааналізаваць палітычную, культурную, эканамічную сітуацыю ў краіне. А самае галоўнае, [illegible] практыку падзелу інтэлігенцыі на "правільных і няправільных", "чэсных і нячэсных".

Калі існуе пагроза існавання самой нацыі, калі ліквідуюцца беларускія школы, няма Нацыянальнага беларускага універсітэта, калі інфармаваная прастора амаль цалкам рускамоўная, калі судзяць журналістаў дэмакратычных газет, дык мастак, пісьменнік, акцёр, настаўнік павінны вызначыць сваю грамадзянскую пазіцыю.

Якія рашэнні павінен, на ваш погляд, прыняць гэты з'езд? Якія надзеі на яго?

Аляксей КАРОЛЬ:

— З'езд інтэлігенцыі не можа прымаць рашэнні, абавязковыя для выканання ўладамі. Але ён можа вызначыць канцэптуальнае бачанне палітычнага, сацыяльнага, эканамічнага, і найперш, духоўнага развіцця Беларусі. Ён можа вызначыць волю інтэлектуальнай эліты, з якой вымушаны будуць лічыцца ўлады, і тым самым паспрыяць пераменам, адпавядаючым нацыянальным інтарэсам усіх і кожнага. Ён можа, нарэшце, стаць моцным імпульсам для кансалідацыі інтэлігенцыі як той, якая пакуль працуе толькі на кухнях, так і той, што займае больш актыўную пазіцыю. Сход можа стаць той надзеяй, з якой пачнецца новы ўздым нацыянальнага адраджэння, кансалідацыі беларускага народа. Ён можа стаць пачаткам новага этапа дэмакратычных пераўтварэнняў, які прывядзе Беларусь да дабрабыту і паважанага месца ў Еўропе і свеце.

Аляксей МАРАЧКІН:

— З'езд не зможа абысці балючыя праблемы як у палітыцы, так і ў эканоміцы, культуры. Мяркую, варта выказацца наконт нацыянальнай ідэі, якую, на мой погляд, выказаў Янка Купала ў словах "Жыве Беларусь!". Гэта і ёсць наша нацыянальная ідэя. Хацелася б, каб адбылася кансалідацыя інтэлектуальных сіл краіны. Яны маглі б арганізаваць рух "Кангрэс беларускай інтэлігенцыі". Бо ўлада, якая б яна не была, будзе заўсёды абараняць свае інтарэсы, імкнуцца гуртаваць вакол сябе найбольш яркіх, таленавітых асоб з тым, каб іх прыручыць, зрабіць "трубадурамі" сваіх ідэй.

Уладзімір КОЛАС:

— Пачну са спадзяванняў. Мы ўзяліся за гэтую справу, бо адчуваем агульнае жаданне нешта рабіць і нешта мяняць. Усім надакучыла апатычнае і пасіўнае чаканне перамен, якія прыйдуць адкульсьці звонку, усім надакучыла валтузня і ўзаемная варожасць апазіцыі. Таму неабходна знайсці як мага больш рэчаў, якія нас не раз'ядноўваюць, а яднаюць. Гэта, спадзяюся, будзе адлюстравана ў рэзалюцыі нашага сходу.

Ёсць таксама меркаванні, каб сход не прайшоў як аднаразовая акцыя, а стаў пачаткам Кангрэса беларускай інтэлігенцыі, арганізацыі, якая дасць нам магчымасць скансалідаваць нашыя намаганні ў дасягненні агульных мэт.

Вольга ІПАТАВА:

— На мой погляд, галоўнае рашэнне, якое трэба прыняць, — гэта не здавацца, не апускаць, як кажуць, рук, а змагацца з невуцтвам і таталітарызмам.

Часта даводзіцца чуць ад калег у глыбінцы: "А што я магу зрабіць?". А вось Марыя Машкевіч з Салігорска (дагэтуль не магу паверыць, што гэтай светлай, мужнай жанчыны ўжо няма) [illegible] зрабіць столькі, што за ёй [illegible] раёна і дзяржаўныя ўстановы. [illegible] многія ідэі, а інтэлігенцыя моцная тым, што яна генеруе, выпрацоўвае ідэі. [illegible] шчыра спадзяюся, [illegible] стала [illegible].

(Працяг у наступным нумары.)

Падрыхтаваў да друку Іван МАКАЛОВІЧ.

ЗАПРАШЭННЕ

Слухайце музыку продкаў

Яна гучыць у выкананні унікальнага, непаўторнага мастацкага калектыву "KAPELA A.LASIA" ("Капеля А.Ляся"). Гэта — кола сяброў і аднадумцаў, апантаных творчымі пошукамі ў даследаванні народнай музычнай культуры і выкананнем яе найцікавейшых узораў. Рэпертуар гурта грунтуецца на ўзнаўленні беларускай дударскай традыцыі, лірніцкай музыкі, даўнейшага смыковага грання. У апошнія часы гурт звярнуў сваю увагу на творы свецкай музыкі Вялікага княства Літоўскага XVI—XVII стагоддзяў і ўключыў у свой рэпертуар танцы і канты таго часу.

Лідэр і душа гурта Алесь Лось — дарэчы, прафесійны мастак — адзін з першых, хто рэканструяваў такія "экзатычныя" зараз беларускія народныя інструменты, як дуда, ліра, басэтля... У цяперашнім складзе гурта ўсе яркія, адметныя асобы: Тодар Кашкурэвіч — мастак, адзін з заснавальнікаў цэнтра этнакасмалогіі "KRYUJA", даследчык і майстар народных музычных інструментаў; Юзэф Міхайлоўскі — фізік, віртуоз-акардэаніст, вядомы сваім шматгадовым удзелам у гурце "Ліцвіны"; Вольга Емяльянчык — антраполаг, выкладчыца Полацкага дзяржаўнага універсітэта, вакалістка, выхаваўца шэрагу гуртоў аўтэнтычнага спеву.

"Kapela", якая надзвычай паспяхова выступала на прэстыжных фестывалях за межамі Беларусі, 18 студзеня супольна з гуртом "GUDA" дае канцэрт "Музыка даўняй Літвы" (сталічны Дом ветэранаў, вул.Я.Купалы, 21, пачатак а 19-й гадзіне), дзе прагучаць старабеларускія канты XVI—XVIII стагоддзяў, танцавальная музыка нашых сярэднявечных замкаў.

Канцэрт абяцае незабыўныя ўражанні. Прыходзьце!

Арына КОВАЛЬ.

На здымку: *"KAPELA A.LASIA" ў вёсцы Вішнева Валожынскага раёна (лета 2002 г.).*

НУ І НУ!

Ад пажару ў Нясвіжы... карысць

У Нясвіжскім замку Радзівілаў закончыла працу спецыяльная камісія. Матэрыяльны ўрон ад пажару, які адбыўся ў палацы ў ноч на 25 снежня 2002 года, ацэнены ўсяго ў 282 тысячы беларускіх рублёў.

Аб гэтым інфармацыйнаму агенцтву БелаПАН паведаміла Зоя Лабкоўская — намеснік дырэктара Нацыянальнага гісторыка-культурнага запаведніка "Нясвіж".

Першая думка, якая ўзнікла пасля прачытання паведамлення, — напэўна, выйшла нейкая памылка, гэтага не можа быць.

Аднак спадарыня Лабкоўская пацвердзіла свае словы і растлумачыла, чаму да смешнага мала каштавала дзяржаве нядбайнасць будаўнікоў, якія праводзілі ў замку рэстаўрацыйныя работы. Спецыяльная камісія, якая вызначала суму ўрону ад пажару, улічвала не толькі аб'ём абгарэлых перакрыццяў і гарышча, але і ступень іх зношанасці. А ўсе канструкцыі, як вядома, падчас рэстаўрацыі планавалася мяняць на новыя.

Навуковы кіраўнік праекта рэстаўрацыі **Сяргей Друшчыц** не быў здзіўлены названай сумай.

"Пытанне ў тым, які метад выбрала камісія, калі падлічвала ўрон ад пажару, — кажа Сяргей Аляксандравіч. — *Калі ацэньвалі тое, што згарэла, але ў любым выпадку патрабавала рэканструкцыі, — гэта адна справа. Калі ацэньвалі ўсё, што было пашкоджана, — іншая.*

Для мяне большае значэнне мае тое, што "дзякуючы" пажару мы выявілі фрэскі, якія маглі б і не знайсці. Яны захаваліся ў цэнтральным будынку замка пад драўлянымі панэлямі, якія з'явіліся ў некаторых залах палаца ў час працы санаторыя і якія прыйшлося зняць пасля пажару. Не выключана, што гэта фрэскі XVI стагоддзя.

Што тычыцца рэстаўрацыі славутай карціны "Багіня Леда і шэсць амураў", якая размяшчалася на столі над парадна́й лесвіцай і была сур'ёзна пашкоджана вадою, то ў хуткім часе ў Нясвіж выязджае група мастакоў, якія павінны высветліць, што гэта за жывапіс. Карціна ў любым выпадку патрабавала рэстаўрацыі".

Між іншым, аднаўленне унікальнай карціны Нясвіжскага фарнага касцёла "Тайная вячэра", якое праводзілася ў пачатку 90-х гадоў XX стагоддзя, каштавала каля 30 тысяч долараў! Падчас пажару ў Радзівілаўскім замку вада пашкодзіла не толькі славутае палатно "Багіня Леда і шэсць амураў", але і ляпніну, і паркетную падлогу XVIII стагоддзя.

Напэўна, камусьці спатрэбілася пасеяць у масы сімптом заспакаення, запэўніць, што нічога страшнага не адбылося. Падумаеш — гарэў старажытны замак, але ўрон ад пажару склаў *усяго 282 тысячы беларускіх рублёў.*

Можа, цяпер падпалім усе гістарычныя помнікі, якія трэба тэрмінова рэстаўрыраваць? Як паказвае нясвіжская практыка, таннейшага спосабу замены састарэлых канструкцый на новыя і не прыдумаеш.

Марыя ЭЙСМАНТ.
Фота IREX/ProMedia.

МИНСК—МОСКВА

Век «Крыніцы» не видать!

Пивовары союзной страны требуют ограничить импорт в Россию всех белорусских товаров

Накануне официального визита российского президента Владимира Путина в Минск Союз российских пивоваров отправил премьер-министру РФ Михаилу Касьянову письмо, в котором предлагает "принять меры по ограничению импорта на территорию России из Белоруссии не только пива, но и всех белорусских товаров".

Это уже не первое обращение производителей пива России к своему правительству в отношении торговли с нашей страной. 18 декабря 2002 г. ими было направлено обращение на имя председателя комиссии по защитным мерам во внешней торговле и таможенно-тарифной политике Алексея Кудрина с просьбой ввести в отношении поставок белорусского пива на территорию России ограничения, аналогичные тем, которые установило правительство Беларуси в отношении российского пива.

Однако позже пивовары посчитали, что ограничения на ввоз пива из Беларуси не смогут стать "ответной мерой" со стороны России на действия белорусского правительства. "Потери российских производителей и бюджета в целом нельзя восполнить за счет ограничений на поставки пива из РБ ввиду их незначительности. Только существенные защитные меры позволят устранить дискриминационные действия со стороны Республики Беларусь в отношении ввоза российского пива", — говорится в письме российских предпринимателей.

Напомним, что Советом министров Республики Беларусь в прошлом году в одностороннем порядке были введены серьезные ограничительные меры на ввоз российского "пенного напитка". "Иван Таранов энд компани" утверждают, что в последнее время порядка 60% импорта пива в Республику Беларусь составляла российская продукция. С введением ограничений на ввоз пива в нашу страну поставки значительно сократились, чем "нанесен ущерб экономике России". При этом импорт белорусской продукции, в том числе и пива, в Россию "осуществляется без каких-либо ограничений и часто по демпинговым ценам".

Нет, не зря говорят, что политика — это концентрированное выражение экономики. Болтают высокие политики уже почти десять лет о некоем союзе между нашими странами, а воз и ныне там: никак не придут к согласованию наши экономические механизмы, никак не придут к согласию многие экономические субъекты России и Беларуси.

Наталья ГАК.

Рагатыя «бежанцы»

За мінулы год кармоў у Віцебскай вобласці назапашана недастаткова, каб правесці сытную зімоўку жывёлы. У сярэднім сена і сенажу нарыхтавана на 15—20% менш, чым у 2001 годзе, а ў шэрагу заходніх раёнаў (Шаркоўшчынскім, Пастаўскім, Докшыцкім і Глыбоцкім), якія моцна пацярпелі ад летняй спякоты, кармоў нарыхтавалі ўсяго 30% да ўзроўню 2001 года.

Гэтая сітуацыя падштурхнула кіраўніцтва аблсельгасхарчу да вымушанай меры — пераводу жывёлы з найменш забяспечаных кармамі раёнаў ва ўсходнім напрамку. На пачатак студзеня 13 тысяч кароў і бычкоў, прывезеных з заходніх раёнаў, былі прыняты на ўтрыманне ў гаспадарках Віцебскага і Аршанскага раёнаў, дзе кармоў больш, чым на захадзе вобласці.

Падобнае пераразмеркаванне статкаў адбываецца і ў межах раёнаў. З аднаго боку, гэта выйсце са становішча, бо часовае перасяленне жывёлы дапамагае выратаваць яе ад галоднай смерці, а з другога — справа, не вельмі выгадная для тых, хто аддае кароў і бычкоў на зімовае ўтрыманне, бо каля 40% рагатых "бежанцаў" назаўжды застаецца ў "прыёмных" гаспадароў.

Зразумела, што надоі і прывагі ў жывёлы на новых месцах значна ніжэйшыя, чым маглі б атрымлівацца ў звыклых месцах і пры наяўнасці дастатковай колькасці кармоў. Але тут ужо нічога не зробіш, бо, як вядома, бежанцамі становяцца не ад добрага жыцця.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ПУЛЬС

Плануецца прыватызаваць 315 прадпрыемстваў

Паводле прагнозу Мінэканомікі, у 2003 годзе ў Беларусі плануецца прыватызаваць 315 прадпрыемстваў і арганізацый, у тым ліку 132 прадпрыемствы рэспубліканскай уласнасці і 183 — камунальнай.

89 з ліку прапанаваных да прыватызацыі аб'ектаў — арганізацыі гандлю і грамадскага харчавання. Яны маюць высокую ступень адаптацыі да рынавых пераўтварэнняў.

Ірына САЗАНОВІЧ.

«Славянка» атрымала заказ ад «Nike»

Бабруйскае ААТ "Славянка" атрымала заказ ад сусветна вядомага міжнароднага кансорцыума "Nike" на пашыў формы для расійскага чэмпіянату па футболе.

"Славянка" вырабіць некалькі тысяч футболак і шортаў па заказе фірмы "Nike", якая з'яўляецца афіцыйным спонсарам расійскага чэмпіянату.

Вецер паслужыць чалавеку

Як паведаміў БелаПАН начальнік упраўлення па наглядзе за рацыянальным выкарыстаннем паліўна-энергетычных рэсурсаў Мінскага аблвыканкама Георгій Кірыльчык, у калгасе "Мір" Дзяржынскага раёна ў 2002 годзе ўведзена ў эксплуатацыю першая энергетычная ветраўстаноўка магутнасцю 250 кВт, выробленая беларускім прадпрыемствам ААТ "Аэрола".

Паводле яго слоў, сёлета за кошт сродкаў польскіх інвестараў плануецца вырабіць і паставіць у Польшчу ветраўстаноўку магутнасцю 1.000 кВт. На 50 працэнтаў устаноўка будзе выраблена з матэрыялаў беларускіх вытворцаў.

Г.Кірыльчык адзначыў, што ветраўстаноўкі адаптаваныя да ўмоў беларускага клімату і здольныя працаваць у "дыяпазоне нізкіх вятроў" (4-8 метраў у секунду). ККД устаноўкі беларускай вытворчасці перавышае аналагічны паказчык замежных установак у 1,5 раза. Навукоўцы вызначылі 1560 пунктаў у Беларусі, дзе можна паспяхова размяшчаць ветраўстаноўкі.

Генадзь ШАРЫПКІН.

ДЫСКУСІЙНЫ КЛУБ

Павел СЕВЯРЫНЕЦ — Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Павел, здаецца, у Анатоля па-свойму лагічная пазіцыя: не важна, з кім уступаць у саюз, з чортам ці д'яблам, абы гэты д'ябал дапамог скінуць Лукашэнку. Што вы скажаце на гэтую пазіцыю?

П.СЕВЯРЫНЕЦ:

— На гэта я скажу тое, што сітуацыя ў Расіі кардынальна не адрозніваецца ад сітуацыі ў Беларусі. Рэжым практычна той самы, тое ж імкненне да аўтарытарызму. Людзі знікаюць, забіваюць і банкіраў, і палітыкаў. Больш за тое, у Расіі ідзе вайна, гэта краіна, якая вярнула савецкія сімвалы.

У чым прынцыповая розніца? У каго прасіць дапамогі? У Пуціна прасіць дапамогі супраць Лукашэнкі? Пуцін і Расія трымалі Лукашэнку ўвесь гэты час, яны дацiравалі рэжым. Усё гэта скончыцца вельмі проста — і Лукашэнку, і ягоных чыноўнікаў ставяць на калені, у любой кропцы Беларусі Расія стварае нясцерпны націск і проста блакіруе шлях у Еўропу для Беларусі.

Таму размова ў Расіі можа ісці толькі з тымі палітыкамі, якія апрыёры прызнаюць незалежнасць Беларусі. Такіх, памойму, у Расіі вельмі мала. З імі трэба размаўляць, але яшчэ больш трэба працаваць з Захадам. У першую чаргу, дамагацца асаблівага статусу для Беларусі ў перамовах з Еўрасаюзам, каб у нас было нейкае асацыіраванне сяброўства, нейкая адмысловая праграма, каб было сапраўды паўнавартаснае суседства, а не жалезны мур.

В.ЦЫГАНКОЎ:

— Анатоль, АГП заяўляе, што стратэгічная мэта партыі — таксама "Беларусь у Еўропу", хаця і разам з Расіяй. Навошта прывязваць гэтую мэту да нейкай іншай краіны? Ці апынецца Расія ў Еўропе — гэта вялікае пытанне, і хай Расія сама гэта вырашае. Чаму нашу стратэгічную мэту "Беларусь у Еўропу" трэба прывязваць да нейкіх складнікаў, да таго ж не вельмі надзейных?

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Для нас гэта ў першую чаргу акрэсленне, куды мы ідзём. І мы ідзём у Еўропу — тут няма ніякіх сумненняў. Разам з тым, калі мы прызнаём, што знешні расійскі чыннік вельмі істотны, нам вельмі важна, якую пазіцыю будзе займаць Расія. Калі Масква зробіць стратэгічны выбар не на карысць руху ў Еўропу, а на карысць Савецкага Саюза, то тады пытанне незалежнасці Беларусі насамрэч абвастраецца. Я перакананы, што Беларусь мае магчымасць значна хутчэй падысці да стандартаў Еўрасаюза. Але гэта пытанне зноў-такі другое, трэцяе, чацвёртае. Першае пытанне — дэмакратыя ў Беларусі.

Сёння мы згодныя, што ў Расіі мала такіх людзей. Заўтра можа іх будзе больш. Але толькі пры ўмове, што ў нас у Расіі будзе сістэмная праца.

— Але ці ўпэўнены вы, што ўбачыце гэтую небяспечную мяжу, гэтую рысу? АГП заключыла пагадненне з пэўнымі палітычнымі сіламі ў Расіі. Вы заўважыце той момант, калі іх інтарэсы пачнуць не супадаць з інтарэсамі Беларусі.

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Так, гэта рух па крохкім лёдзе. У Беларусі багата людзей, якія гатовы сказаць: "Глядзіце, АГП нешта рабіла, а ў іх нічога не атрымалася". Але гэта рэальная палітыка. Самае простае — дэклараваць цудоўныя формулы, нічога не рабіць і толькі крытыкаваць таго, хто нешта робіць.

Але я бачу маленькія зрухі. Мы не ацэньваем расійскую сітуацыю занадта аптымістычна. Расія не з'яўляецца краінай, якая экспартуе дэмакратыю, яна сама ў гэтым мае патрэбу. Але разам з тым пры пэўных умовах мы можам выкарыстаць Расію.

Да таго ж — не трэба ваяваць з Бушам і Шыракам, якія кажуць, што Расія наш саюзнік, што можна з імі працаваць. Я думаю, што тут мы якраз кансалідуемся з пазіцыяй ЗША і Еўрасаюза.

В.ЦЫГАНКОЎ:

— Павел, чаму БНФ (наколькі я ведаю) не мае аніякіх сур'ёзных партнёраў у Расіі? Няўжо сапраўды там няма людзей з дэмакратычнымі поглядамі? Нават апазіцыйны і празаходні рух "Наша Украіна" Віктара Юшчанкі заключыў з Саюзам правых сіл пагадненне аб супрацоўніцтве. Ці не атрымліваецца ГА "БНФ "Адраджэньне" больш святым за Папу Рымскага...

П.СЕВЯРЫНЕЦ:

— Я думаю, не. Па-першае, "Малады Фронт" мае партнёраў у Расіі — антыфашысцкае маладзёжнае дзеянне, найбольш актыўная дэмакратычная арганізацыя ў Расіі, якая заўжды прыязджае на нашы акцыі. Для таго, каб можна было размаўляць з Расіяй на роўных у рамках нармальнага перамоўнага працэсу, нам трэба даць зразумець усім расійскім палітыкам, што ўся беларуская апазіцыя выступае за незалежнасць. Гульні на гэтым полі, спробы зрабіцца больш мяккімі, патаргавацца — гэтыя спробы, якія робяць АГП, Ярашук, разбураюць адзіны фронт незалежнасці беларускай апазіцыі. Расійскія палітыкі бачаць, што нехта вагаецца, — робяць на яго стаўку і папросту выкарыстоўваюць.

Мне здаецца, спадар Лябедзька сам сябе падманвае, калі лічыць, што можна дамовіцца з Нямцовым, які не мае рэальнага ўплыву, што можна пераканаць тых палітыкаў, якія лічаць Беларусь часткай Расіі і не могуць зразумець, што Беларусь — самастойная дзяржава. Іх вучылі не так, бо яны выраслі ў імперыі. Свет змяніўся, але Расія не змянілася.

— Сапраўды, нярэдка бывае, размаўляеш з расійцамі розных прафесій і ўзросту. Мілыя, душэўныя людзі. Аднак, калі заходзіць размова пра незалежнасць Беларусі, — сцяна...

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— У гэтым якраз і розніца паміж нашай пазіцыяй і пазіцыяй ГА "БНФ "Адраджэньне". У іх ёсць дэкларацыя, што расійскія палітыкі не разумеюць сітуацыі і ім трэба нешта сказаць. Ну дык скажыце! Мы прыехалі ў расійскую Дзяржаўную Думу, якая на працягу апошніх гадоў з'яўлялася стратэгічным саюзнікам Лукашэнкі. Прыехалі, устанавілі кантакты з роднымі і блізкімі зніклых і ахвяр палітычных рэпрэсій. Потым гэта паказалі ўсе расійскія тэлеканалы. Цяпер давайце задумаемся, колькі б нам трэба было прайсці "ад дзвярэй да дзвярэй" у Беларусі, каб людзі даведаліся, што ёсць такая праблема?

Па-другое, мы на слуханнях у Думе сказалі: "Паважаныя, вы можаце па-рознаму ставіцца да сітуацыі ў Беларусі і да беларуска-расійскіх дачыненняў, але прыміце да ўвагі, што ў нас ёсць абсалютная кансалідацыя ўсёй палітычнай эліты ў пытанні суверэнітэту". Многія ў зале крывіліся, выходзілі, заходзілі, але яны гэта пачулі. Таксама ім было сказана, што калі Расія падтрымлівае асобу, якая топчацца па сваёй Канстытуцыі і мае нейкае дачыненне да палітычных рэпрэсій, то ніколі не будуць глядзець на Расію станоўча. Сказалі ім і пра тыя толькі 5% нашых людзей, якія хочуць далучэння да Расійскай Федэрацыі. Мы гэта зрабілі — прыехалі і сказалі. Я лічу, што гэта вынік.

В.ЦЫГАНКОЎ:

— Павел, вы сёння больш змагаецеся з пазіцыяй Анатоля, а якая стратэгічная пазіцыя БНФ у дачыненні да Расіі?

П.СЕВЯРЫНЕЦ:

— Стратэгія Фронту — гэта ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва з Расіяй з пазіцый беларускай незалежнасці. Але недапушчэнне дамінавання, кантролю, падаўлення з боку Расіі беларускай культуры, дзяржаўнасці, беларускіх інтарэсаў. Гэтае падаўленне цяпер у наяўнасці. Усё, і культура, і палітыка, і бяспека Беларусі залежныя ад Расіі, заблакіраваныя Расіяй на нашым шляху ў Еўропу.

Менавіта таму трэба тлумачыць ім больш сур'ёзна. Прыехаць і сказаць, якія мы ўсе харошыя, давайце сябраваць, альбо Лукашэнка кепскі, давайце разам яго скідваць — гэта адна справа. Але трэба штосьці мяняць у мазгах людзей. Я думаю, што спальванне расійскіх грошай, напрыклад, альбо лозунгі на маніфестацыі пад бел-чырвона-белымі сцягамі могуць пераканаць расійскіх палітыкаў значна больш.

На жаль, імперыя разумее толькі сілу. Гэта не ёсць заклік да нейкіх несанкцыянаваных дзеянняў, гэта заклік рашуча нарошчваць незалежніцкія сілы і паказваць Расіі гэтую сілу. Гэта сіла павінна быць еднай і паказваць, што Беларусь хоча ў Еўропу, а не ў Расію.

— А вы не баіцеся, што разыходжанні ГА "БНФ "Адраджэньне" з АГП па расійскім пытанні могуць разбурыць еднасць апазіцыі, якая была дасягнута з такой цяжкасцю? Можа, варта было не выносіць іх на шырокую публіку?

— Ёсць рэчы важнейшыя за еднасць, і гэта — незалежнасць. У гэтым пытанні мы будзем стаяць абсалютна цвёрда.

— Гэта значыць, вы сцвярджаеце, што дзеянні АГП гэтую незалежнасць ставяць пад пагрозу?

— Яны могуць паставіць пад пагрозу незалежнасць. На шчасце, пакуль зараз не надта лічацца з беларускай апазіцыяй і з АГП у прыватнасці. Мне здаецца, спадар Анатоль гэта таксама разумее.

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Мне гэта нагадвае нядаўнюю сітуацыю, калі мяне захапілі невядомыя людзі, прывезлі ў КДБ і зрабілі пісьмовае папярэджанне, што, маўляў, твае дзеянні могуць прывесці да здрады краіне. Нейкія аналогіі і тут адбываюцца.

Я хачу зазначыць, што АГП, як ніхто іншы, мае вынікі працы на заходнім накірунку. Значная частка тых рашэнняў, якія былі прыняты ва ўсіх парламенцкіх структурах, — гэта вынік у тым ліку і нашай працы. Але разам з тым, спецыфіка Беларусі ў тым, што калі мы будзем выдатна працаваць толькі на заходнім кірунку, то не зможам вырашыць самае галоўнае пытанне — пытанне дэмакратыі ў Беларусі.

Пры ўсёй павазе да такіх дзеянняў, як спальванне расійскіх грошай, — гэта толькі піар-крок. Яго пакажуць па тэлебачанні, нешта скажуць пра структуру, але гэта не тое, што называюць сістэмнай працай. Нам трэба ствараць сваё лобі. Кангрэс ЗША — там павінна быць прабеларускае лобі, у Дзяржаўнай Думе Расіі — таксама. Колькі асобаў — гэта ўжо вынік нашай працы. Калі там будуць людзі, на якіх можна абапірацца, з'явіцца і вынік.

— На заканчэнне нашага дыялогу няхай кожны ўдзельнік, яшчэ раз пачуўшы погляды апанента, адкажа на пытанне — чаго ў гэтых поглядах больш, агульнага ці адрознага?

П.СЕВЯРЫНЕЦ:

— Агульнае можна знайсці тады, калі незалежнасць будзе найпершым беларускім інтарэсам. Найпершым беларускім інтарэсам на сёння, на жаль, ёсць не дэмакратыя, а менавіта незалежнасць. Без яе не будзе сапраўднай дэмакратыі — толькі ў такой паслядоўнасці. І калі гэткая пазіцыя ў нас будзе, калі незалежнасць будзе апрыёрнай умовай, а галоўнай задачай — дэмакратыя, то, я думаю, з АГП мы паразумеемся.

А.ЛЯБЕДЗЬКА:

— Для нас дэмакратыя і правы чалавека — гэта галоўная каштоўнасць. Што да сённяшняга пытання, то ў нас аднолькавая стратэгія. Аднак наконт тактычных дзеянняў ёсць разыходжанні. Мы лічым, што трэба прымаць да ўвагі расійскі чыннік, трэба пераўтвараць яго на карысць інтарэсаў беларускай дэмакратыі. Я думаю, жыццё пакажа, што стратэгія застаецца правільнай і ў нас, і ў фронтаўцаў, і ў іншых дэмакратаў. Што датычыцца тактыкі, мне падаецца больш прагматычнай і скіраванай на рэальнасць тое, што робіць сёння Аб'яднаная грамадзянская партыя.

Вёў дыскусію А.Лябедзькі і П.Севярынца Віталь ЦЫГАНКОЎ.
("Радыё Свабода")

СКАНДАЛ

Кто бьет так жестоко?

В минском метро сотрудники милиции задержали двоих молодых людей. О том, что произошло в комнате милиции, точно неизвестно. У задержанных — своя правда, у стражей правопорядка — своя.

Днем 20 ноября 2002 года Павел Щетько и Сергей Кийко — водители автобусного парка №7 — вошли на станцию метро "Октябрьская". На входе, как позже утверждали молодые люди, их не пропустил сотрудник милиции, заявив, что Сергей выпивший. Павел примирительно сказал, что все будет в порядке, и они спокойно доедут до "Тракторного завода". Но страж правопорядка был непреклонен. Ребятам ничего не оставалось делать, как выйти на улицу. Спустя 10 минут они предприняли повторную попытку зайти в метро: на Тракторном их ждали девушки.

Из заявления Павла Щетько в Прокуратуру Центрального района г. Минска: *"Мы остановились около касс продажи талонов, и в этот момент нас увидел тот же милиционер. Он подбежал к Сергею и, ничего не объясняя, начал толкать его через перила, чтобы затянуть в комнату милиции... Сергей оказался спиной к перилам. Несмотря на это, милиционер продолжал толкать его, и Сергей начал падать спиной через перила. Чтобы смягчить удар и не удариться головой о бетонный пол, Сергей схватился за милиционера, в результате чего при падении был порван бушлат: по шву рукава и туловища. Милиционер, увидев порванный бушлат, начал бить лежащего Сергея дубинкой по всем частям тела. Стоявшие неподалеку милиционеры (их было то ли четверо, то ли пятеро) увидев, что их коллега усердно размахивает дубинкой, кинулись к нему на "помощь".*

Как следует дальше из заявления Павла Щетько, его и Сергея милиционеры доставили в комнату милиции, надели наручники на руки и на ноги, еще раз избили и только после этого вызвали старшего по званию. Подполковник милиции прочитал составленный протокол и посоветовал своим подчиненным его переписать, оформить заново, чтобы выходило так: молодые люди при задержании оказывали злостное сопротивление. Ребята заявили, что на такие действия милиции будут жаловаться в прокуратуру, и отказались расписаться в новом милицейском документе. Но свои подписи под протоколом поставили другие свидетели, сотрудники метрополитена.

Из заявления Павла Щетько в Прокуратуру Центрального района г. Минска: *"После этого подполковник сказал: "Вы, ребята, не первые и не последние, вам будет хуже, так как у нас больше свидетелей. ...а уходя сказал: "Эти двое слишком умные, не мешало бы их научить жизни..." Нам опять надели наручники на ноги и начали бить еще сильней. Били бесчеловечно во все части тела руками, ногами, дубинками".*

Потом молодых людей отвезли в городскую наркологическую экспертизу, чтобы проверить на наличие алкоголя в крови, и уже затем доставили в управление внутренних дел метрополитена. Павел просил разрешения позвонить родителям, сообщить, где он находится. Ему не позволили.

Сергею в это время стало очень плохо, он попросил вызвать врача.

"Скорую" вызвали спустя два часа. Врач, приехавший по вызову, диагностировал у юноши гастрит и уехал.

Из заявления Павла Щетько в Прокуратуру Центрального района г. Минска: *"Сергею стало еще хуже: он сильно побледнел, не мог самостоятельно передвигаться, у него была невнятная речь, и он постоянно стонал...*

Когда "скорая" приехала повторно, врач поставил диагноз: тупая травма живота, и Сергея забрали в Больницу скорой помощи в сопровождении 2-х милиционеров. На следующее утро, сидя в камере, я слышал, как все бегали, звонили по телефону, советовались по поводу того, как правильно составить протокол о задержании вчера Кийко и что ему сделали сложную пятичасовую операцию".

Сергея Кийко действительно прооперировали 20 ноября в 23 часа. На операционный стол он попал сразу из приемного покоя. В больничном листе Кийко медики записали, что травма была получена около 17 часов, в поезде. Диагноз: закрытая травма живота, разрыв тощей кишки. Врачи говорят, что если бы Кийко привезли позже, он мог бы умереть: у юноши начинался перитонит. К счастью, операция прошла успешно, без осложнений. Но лишь спустя месяц ему закрыли больничный лист.

Павел Щетько попал домой только на следующий день после задержания и утром обратился за помощью в поликлинику №26. Травматолог зафиксировал множественные гематомы, синяки, ссадины, ушибы и предположил черепно-мозговую травму. Невропатолог подтвердил закрытую черепно-мозговую травму и выписал юноше направление на госпитализацию в 9-ю клиническую больницу Минска. Но Щетько лечился амбулаторно.

Молодые люди сдержали свое слово. 3 декабря Павел Щетько написал заявление в Прокуратуру Центрального района Минска о привлечении к уголовной ответственности милиционеров, избивших его и друга. Однако в возбуждении уголовного дела ему отказали. Прокуратура приняла к рассмотрению другое дело. 28 ноября оно было возбуждено против Щетько и Кийко за оказание сопротивления работникам милиции.

Дальше — больше. У молодых людей взяли подписку о невыезде, объясняя это тем, что оба ранее судимы и виновными себя не признали. А 31 декабря 2002 года выяснилось, что изменена и эта мера пресечения. Заместитель прокурора Центрального района вынес решение о заключении под стражу Щетько и Кийко. Со 2 января 2003 года молодые люди находятся в следственном изоляторе на Володарке.

Мать Павла Щетько считает, что таким действиям прокуратуры есть объяснение. "В деле отсутствовали медицинские документы и заключение судмедэкспертизы о тяжести повреждений, которые были причинены Сергею сотрудниками милиции, — говорит Татьяна Васильевна. — Ребята заявили ходатайство о приобщении к делу этих документов. После того, очевидно, и было вынесено новое постановление об изменении обоим меры пресечения". Родители Павла Щетько считают, что кому-то невыгодно, чтобы в суд попали выписки из больничных листов избитых ребят.

Виктор Скурат, в то время начальник ОВД метрополитена, говорит, что его подчиненные не избивали Щетько и Кийко.

"В тот момент я проверял работу подчиненных и приехал на станцию "Октябрьская" спустя три минуты после случившегося, — прокомментировал ситуацию Виктор Вацлавович. — Задержанные молодые люди были пьяны, кричали, угрожали сотрудникам милиции, лезли драться. Как показало освидетельствование, в крови одного из них содержалось более двух промилле алкоголя.

Они порвали форму сотруднику милиции, нанесли ему телесные повреждения. Работнику милиции ничего не оставалось делать, как применить прием в отношении нарушителя. Но избивать — такого не было.

Чтобы точно знать, по поводу чего прооперирован Кийко, необходимо заключение судебно-медицинской экспертизы, которую будет проводить или проводила прокуратура.

Мы не даем правовую оценку действию задержанных. Это дело прокуратуры, и уже возбуждено уголовное дело".

Но возникает вопрос: почему прокуратура не проверяет факты избиения молодых людей? Почему на заявления Щетько и Кийко из этой инстанции приходят только отказы? Почему Щетько и Кийко, которые исправно являлись по первому требованию, взяли под стражу? Только потому, что Павел Щетько был уже судим один год, а Сергей Кийко в 2001 году получил год исправительных работ? Или, может, кому-то просто не хочется, чтобы они досаждали своими жалобами и заявлениями высокие прокурорские и другие кабинеты?

Начальник милиции общественной безопасности и специальной милиции УВД Мингорисполкома Виктор Русак, к которому я обратилась за комментарием по поводу сложившейся ситуации, был искренне удивлен тому, что прокуратура не рассматривает заявление Кийко и Щетько. Но какие-либо выводы делать не стал, ссылаясь на то, что ничего об этом инциденте не слышал. Единственное, полковник милиции Русак подтвердил, что сотрудники милиции не имеют права поднимать руку на задержанного.

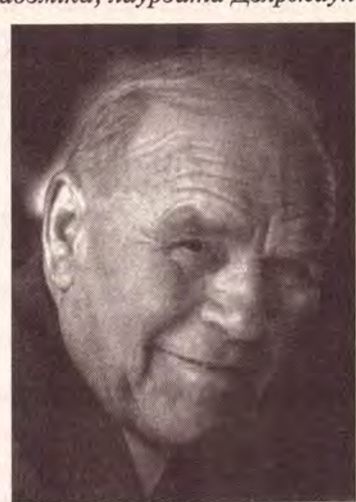
Мать Павла Щетько говорит, что не оставит это дело просто так, будет ходить по всем инстанциям. Отчаяние заставило ее обратиться за помощью и в нашу газету. "Может, теперь на наши заявления обратят внимание?", — вздыхает она.

Мария ЭЙСМОНТ.
Фото IREX/ProMedia.

Гаўрыла Гарэцкі, сын маці Беларусі

У "Беларускім кнігазборы" — "Выбранае" Гаўрылы Гарэцкага, славутага вучонага-геолага з сусветным імем, акадэміка, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР.

З кнігі чытач убачыць, што Гаўрыла Гарэцкі — апрача ўсяго, выдатны навуковец-грамадазнавец, актыўны дзеяч беларускага нацыянальнага адраджэння, палымяны публіцыст, які даволі часта і плённа выступаў у беларускім і "саюзным" друку.

Першым публіцыстычным выступленнем Гаўрылы Гарэцкага быў палемічны артыкул "Беларускі рух і "тоже белорусы", напісаны 17-гадовым юнаком. У ім аўтар горача выступаў у абарону нацыянальных правоў свайго беларускага народа. Гэтым артыкулам, падпісаным вельмі выразным псеўданімам "Сын маці Беларусі", і адкрываецца першы раздзел кнігі — "Нацыянальнае адраджэнне". Публіцыстычныя выступленні Гаўрылы Гарэцкага гэтага раздзела адносяцца да 20-х гадоў — часу найбольшага ўздыму беларускага руху. Завяршаецца раздзел унікальнай, вельмі смелай заявай Г.Гарэцкага ў ДПУ Беларусі (напісана ў жніўні 1930 года) з такім загалоўкам — "Трагедыя беларускай нацыянальнай інтэлігенцыі". Заява гэтая ўяўляе сабой вялікі аналітычны артыкул пра гісторыю беларускага нацыянальнага адраджэння, пра свядомы ўдзел у ім самога аўтара і пра перашкоды на шляху беларусізацыі грамадства.

Гэтай заявай-артыкулам Гаўрыла Гарэцкі, па сутнасці, раскрыў сваю прынцыповую пазіцыю як беларускага патрыёта, адкрыта выказаў свае перадавыя погляды на беларушчыну, на якую павялі ўжо наступленне рэпрэсіўныя органы. І недарэмна "нацдэм" і "беларускі нацыяналіст" Гарэцкі ў тым жа годзе быў арыштаваны і кінуты за краты.

Другі раздзел "Народная гаспадарка, дэмаграфія" працягвае тую ж патрыятычную лінію, паглыбляе "беларускае пытанне". На аснове новых, у тым ліку ім самім сабраных матэрыялаў, акадэмік Гарэцкі вызначае этнаграфічныя межы Беларусі з Польшчай, падлічвае колькасць беларускага насельніцтва розных рэгіёнаў Заходняй Беларусі, паказвае этнічны склад усёй рэспублікі, потым вывучае працэнт беларусаў сярод народаў СССР, іх стаўленне да роднай мовы. Свае даследаванні ён ілюструе адпаведнымі картамі, якія не страцілі сваёй цікавасці і навуковай вартасці і сёння.

Не толькі навукоўцаў, але і шырокія колы чытачоў зацікавяць публіцыстычныя выступленні Гаўрылы Гарэцкага пра станаўленне і развіццё беларускай навукі, даследаванні і артыкулы пра літаратуру і мастацтва, увогуле пра культуру Беларусі. Гэтым тэмам прысвечаны ў кнізе асобныя раздзелы.

Можна сказаць, на адным дыханні чытаюцца вылучаныя ў асобны раздзел і ўспаміны Гаўрылы Гарэцкага пра свайго старэйшага брата — класіка беларускай літаратуры Максіма Гарэцкага, пра яго сям'ю, пра трагічную гібель пісьменніка.

У 1918 годзе браты Гарэцкія — Максім і Гаўрыла — сумесна падрыхтавалі і выдалі ў Смаленску "Расійска-беларускі слоўнік", праз два гады яны перавыдалі яго ў перапрацаваным і дапоўненым выглядзе. У кнізе цалкам друкуецца другое выданне гэтай працы, якую аўтары назвалі цяпер "Маскоўска-беларускі слоўнік". Слоўнік будзе цікавы не толькі навукоўцам-мовазнаўцам, але і ўсім, хто хоча ведаць жывую беларускую мову.

Вялікі раздзел склалі ў кнізе лісты Гаўрылы Гарэцкага, якога гвалтоўна разлучылі ўлады з роднай зямлёй. З іх відаць, якая нялёгкая доля выпала беларускаму акадэміку. Але ніякія сілы не здолелі зламаць беларускага духу Гаўрылы Гарэцкага.

Ніна КУДРЭЙКА.

ДАЙДЖЕСТ

США разрабатывают программу защиты авиалайнеров от зенитных ракет

Управление национальной безопасности США заявило, что в настоящее время им разрабатывается стратегия по защите пассажирских авиалайнеров от ракетных атак. Представитель управления, Брайан Роркасс сообщил, что в новые планы могут войти различные меры, среди которых — периодическая смена расписания полетов, привлечение гражданских лиц и представителей местных властей к наблюдению, которое могло бы выявить террористическую активность, а также снабжение авиалайнеров системами противоракетной обороны.

"Это многоплановая стратегия", — заявил Роркасс. Первоначальный вариант подобной программы, созданный межведомственной группой, был отправлен для дальнейшего рассмотрения в Совет национальной безопасности США еще на прошлой неделе. Представители Белого дома сообщили, что в группу разработчиков, первое заседание которой состоялось в конце декабря, входили представители Национальной транспортной администрации, Министерства обороны, ФБР, Госдепартамента и Управления национальной безопасности.

Создание и координация работы подобной группы были поручены Управлению национальной безопасности после ноябрьского инцидента, когда террористы в Кении произвели выстрел из переносной зенитно-ракетной установки по авиалайнеру израильской компании "Эль-Аль".

В Германии запрещена деятельность радикальной исламской организации

В Германии запрещена деятельность исламской организации Партия исламского освобождения. Министр внутренних дел Германии сообщил, что организация, которая в ФРГ особенно активно действует в немецких университетах, является опасной группировкой, которая, в частности, пытается установить контакты с праворадикальной Национал-демократической партией Германии. По данным МВД ФРГ, Партия исламского освобождения одобряет насилие в политических целях, отрицает право Израиля на существование и ведет широкую антисемитскую пропаганду. В рамках полицейской операции были произведены обыски в 25 зданиях в Баварии, Гамбурге, Гессене и Северном Рейне-Вестфалии и конфискованы материалы, представляющие интерес для следствия.

В Украине без электричества осталось 206 населенных пунктов

Из-за повреждений электросетей в результате сильных снегопадов без электричества остаются 206 населенных пунктов в 12-и областях Украины. В Министерстве по чрезвычайным ситуациям сообщили, что в Волынской области обесточено 48 сел, в Ровенской — 15, Тернопольской — 27, Полтавской — 30, Львовской — 29, Кировоградской — 17. На большей части территории Украины сохраняется облачная погода, небольшие осадки в западных и восточных областях. Наибольшая высота снежного покрова отмечается в Кировоградской области — до 50 см, Киевской, Полтавской, Харьковской и Черкасской областях — до 35 см. На дорогах местами гололедица. Остаются закрытыми аэропорты Ровно, Хмельницкого, Херсона и Полтавы.

ЕС запретил протестированную на животных косметику

Европейский парламент принял закон, запрещающий к 2009 году испытания новой косметической продукции на животных и продажу в Европейском Союзе такой косметики, где бы она ни производилась. Закон тем не менее разрешает использование трех тестов, альтернатива которым пока не разработана до 2013 года. Формально закон должен быть еще одобрен министрами ЕС, однако согласие по этому поводу было достигнуто еще в ноябре прошлого года.

Разнообразные виды косметической продукции тестируются на животных на предмет наличия побочных эффектов. Борцы за права животных заявляют, что ежегодно в ЕС в результате таких тестов погибают около 38 тысяч подопытных животных.

В Италии перехвачен миллион фальшивых долларов

В Италии задержана крупнейшая за все последнее время партия фальшивых американских долларов. В распространенном сегодня сообщении Министерства внутренних дел Италии сказано, что партия фальшивых банкнот достоинством в 100 долларов и общей суммой свыше миллиона долларов была перехвачена карабинерами в пригороде Рима. Фальшивки найдены в тайнике, где кроме них хранились поддельные купюры некоторых ближневосточных валют (например, иракские динары), сотни видеокассет с порнографическими фильмами, а также 4 картины итальянских мастеров XVIII века, некогда украденные из частных и государственных коллекций.

По словам полицейских, фальшивые долларовые банкноты были выполнены очень качественно и "представляли реальную угрозу". Полиция считает, что партия фальшивой валюты готовилась к переправке куда-то на Ближний Восток.

США обратились к НАТО за помощью для войны с Ираком

США официально обратились в НАТО с просьбой оказать им помощь в случае начала военной операции в Ираке. Вашингтон запросил у своих партнеров по Североатлантическому альянсу шесть видов помощи, однако ни один из них не предусматривает непосредственного участия натовских солдат в боевых действиях. Представители НАТО и США отказались раскрывать детали обращения американцев, однако среди прочего речь, по всей видимости, идет об обеспечении защиты от возможных ударов иракских ракет территории Турции. Именно эту страну Пентагон намерен использовать как основную базу для ведения войны с Ираком.

Среди других просьб США — предоставление странами-членами НАТО воздушного пространства для движения американских самолетов, наряду с портами и военными базами. Речь также шла об использовании систем ПВО и раннего предупреждения. По информации представителей НАТО, переговоры о предоставлении помощи США находятся только на начальной стадии.

Американская радиостанция удваивает время вещания на КНДР

Радиостанция Free Asia, спонсируемая правительством США, заявила, что удвоит время вещания на КНДР — до 4 часов в день. "Расширенное вещание было разрешено в январе в ответ на напряжение в отношениях, возникшее после решения Пхеньяна открыто возобновить ядерную программу", — говорится в заявлении радиостанции. Президент радиостанции Ричард Рихтер заявил, что слушатели в КНДР проявляют "необыкновенную изобретательность" в тайном приеме сигнала станции. По словам Рихтера, коллектив рад, что может предоставить столь преданным слушателям расширенный набор программ. Он не сообщил, откуда ему известно о слушателях в КНДР.

По сообщениям "Рейтер", "Deutsche Welle", "Интерфакс", "Ассошиэйтед Пресс".

ТБІЛІСІ—МІНСК

Шчасця табе, Гурам!

Боты Блюхера, чубук Сталіна і кепачка Лужкова

На кірмашы ў Тбілісі пакупніку дазволена ўсё "браць на зуб". Хадзіў, усміхаўся гандлярам і смакаваў. Усё па драбочку: мядок з даліны Бакурыяні, сыр, лукум, арэх, вэнджаныя кумпячкі экзатычных "парнакапытных", чырвонае віно, кукурузная самагонка...

А насмакаваўшыся, кіруеш далей, дзе за дашчатай перагародкай новае дзіва — "настальжы па СССР". Для старых атопкаў, бэбахаў, экзатычных рэчаў поўны разгон. Новенькі, амаль не чапаны рукамі томік вершаў Осіпа Мандэльштама за паўтара долара. А на шыкоўным альбоме мастака-гігантамана Цэрэтэлі, таго самага маскоўскага ўлюбёнца, ляжала скураная кепачка "а-ля Юра Лужкоў". І прасілі за яе "200 рускіх рэ". А каля дзіўнага развала я спыніўся, разявіўшы рот. І як гэта абмінеш! Генеральскі мундзір з адзіным медалём "За адвагу", нямецкі, лётчыцкі. Корцік, дэсантная фляга, файны цэйсаўскі бінокль і харошыя хромавыя боты са шпорамі... І... будзёнаўскі гостраверхі шлем з чырвонай зоркай...

Стаю зачараваны гэтым наборам бэбахаў, гартаю кніжку "Маладога байца" 1940 года выдання. Да мяне падкочваецца мацак з густымі смалянымі вусамі і агромністай кепкай і шэпча на вуха:

— Кацо, есть хороший товар. І тебя, как родного брата, дорого не прошу.

І прапануе набыць боты Блюхера і чубук Сталіна.

Дзіўныя кніжныя развалы: расійская класіка на любы густ. Горы падпісных выданняў. Максім Горкі, Канстанцін Федзін, Георгій Маркаў. Ёсць і нашы — Якуб Колас, Янка Купала. І просяць за стос, як падняць: падпіска Маркава — пачак "Мальбара".

Тут жа і спяваюць песні, паклаўшы міску каля пратэзаў, гуляюць у карты, смажаць шашлыкі, жартуюць, абдымаюцца...

Паўтысячы гасцей на вяселлі Гурама

Субтропікі. Вёска Шрома. Адсюль дваццаць мінут хады да Чорнага мора.

Рана падхапіўся Гурам, сын майго даўняга сябра з часоў працы ў будбаце на Палессі, ён і запрасіў мяне на вяселле старэйшага сына.

— Які твой клопат, Гураме? — бачу, які заклапочаны, задумлівы, валаводзіцца з парэпаным легкавіком, бо мчаць трэба ў райцэнтр Махарадзе. Ого, трыццаць кіламетраў па горнай, наравістай дарозе!

Пачуўшы ад Гурама, здзівіўся. Едзе ён да раённага начальства, каб тое дазволіла пасадзіць за вясельны стол... паўтысячы едакоў і пітакоў. Раённыя дэпутаты вынеслі вердыкт: толькі чатыры сотні — і кропка!

Шчаслівы вярнуўся дахаты Гураме, усцешылі яго вертыкальныя: гукай на хмельны мёд, Гураме, паўтысячы гасцей. За такую ласку зацягнуў Гурам райначальству блок амерыканскіх цыгарэт "Прэзідэнт", два пуды мандарынаў, дваццаць літровак вінаграднага віна.

На другі дзень пасля гаманкога балявання на вясковым вяселлі Гурам доўга крэмзае ў агульным сшытку. Прозвішча і пазнака: Клаўдзіус даў 20 долараў, Георгій — 30 долараў. Як высветлілася, Гурам пазначае, колькі хто даў "на каравай" маладым.

— А навошта? — пытаюся.

— Клаўдзіус дочку замуж аддасць, мяне гукне, а я ў сшытак. Ён даў 20 долараў, а я дам 25...

Мне цяжка ўявіць такое на Беларусі. Цыратавы навес, пад якім балявала ледзь не ўся вёска некалькі сутак запар. Прыходзілі са сваімі шкалікамі, посудам, сваім харчам, спявалі песні, жартавалі, ладзілі карагоды. Уявіце сабе картэж з сотняй дабітых да ручкі аўталамак, якія суправаджаюць маладых па вясковых дарогах.

Падмурак Гураму — усёй вёскай

Няма калі мядовым месяцам цешыцца, новы клопат коціцца. Трэба будавацца. Бацькаў дом пойдзе малодшаму Георгію, а Гурам — пніся сам.

Будуюцца грузіны ў мандарынавым раі, у субтропіках грунтоўна, як некалі нашы паны сярэдняй рукі. У вёсцы Шрома такіх мураванак мо паўтысячы. Тут і багатая аздоба з мармуру, ракушачніку, а дзверы з дарагіх парод дрэва. І ці не ў кожным дубовы паркет. Дамок, які пачаў узводзіць Гурам, — 240 квадратаў карыснае плошчы. А вось падмурак заглыбілі на 3 метры. Капалі ўсёй вёскай поўны тыдзень, глеба каменная, пралілі патоў. І... задарма.

Такая завядзёнка ў грузінскіх вёсках, у глыбінцы. Усёй талакой. Вывелі да "нуля", пакрылі рубероідам, прасмалілі. Накрывай абрус, стаў чарку. Самы ганаровы, сівы і паважаны кульне чарку, лясне аб вугал, — шчасця табе, Гураме, у новым доме! Будуйся сам, а мы слоўцам натхнім, падзівімся, парадуемся, на ўваходзіны паспяшаемся і кожны са сваёй чаркай і смачнай скваркай.

«Зачем вождя сзади смотришь?»

Цэнтральная сядзіба калгаса "Праца" — некалі грымотнага на ўвесь Савецкі Саюз. Прывітальная тэлеграма бацькі ўсіх народаў праўленцам сельгасарцелі, што грузінскім чайным лістом усе заводы завалілі, цяпер на відным месцы залатымі літарамі на бронзавай пліце вока цешыць.

На людным месцы ў трох кроках ад абшарпанай канторы сельсавета кучкуюцца дзецюкі. Лузаюць семкі, смаляць цыгарэты, ляніва перакідваюцца слоўцамі, разглядаюць новы легкавік мясцовага багацея. Я побач чакаю Гурама, каб ехаць на перавал, у горад Горы, дзе падпірае неба самы вялікі бронзавы даўбель вусатаму правадыру.

Пайшоў у паркавы сквер, што ахапіў усё гарыстае наваколле. Бетонных правадыроў тут ажно пяць. Вусаты Язэп Сталін, агромністы, дзесяціметровы, неба падпірае каля плантацыі чайнага куста. А крыху ніжэй яго вучыцель — Ленін, праўда, драбнейшы. А сярод кустоўя схаваўся меншых памераў, чым вучыцель, — Сталін у кіцелі, але пагоны ад часу абсыпаліся. А побач — зусім маленькі вучыцель — Ленін, у палітончыку, хаця тут субтропікі і калатун бывае тыдняў колькі на год. А вось пры дарозе на відным месцы, сонцам удосталь абцалаваны маршал Брэжнеў. У горадзе Махарадзе доўгі час сіратой туліўся музей 18-й Арміі, дзе Ільіч зампаліцаў і дзевак цiскаў. Для таго музея бетонных маршалаў накляпалі чортаў тузін. Адзін вартаваў дубовыя вароты музея, астатніх натыркалі пры дарогах, ад Махарадзе да Кутаісі.

Я падышоў бліжэй да помніка. Лепш бы не глядзеў. Ззаду нехта зламысна пабіў маршальскі шынель, не пашкадаваў і пагоны... Але спераду срэбраны Ільіч што лялька. Краіна харошыя боты дала, шыняля пекнага, фуражку з аколышам. Па вуліцы едзеш — Ільіч натхняе ў далячынь светлую, рукой партыйца, першага на крамлёўскай купіне.

Але я іду да праўленца і ціха пытаюся:

— Непарадак, кажу... Прыбралі б зусім, калі не даглядаеце...

— Што такое, кацо? — ён здзіўлена пазірае на мяне.

— Ільіч у вас таго, абшарпаны, занядбаны, абкаканы варонамі.

— Подожди... Ты это чего? — абураецца праўленец. — Ты это зачем вождя сзади смотришь?..

І пакрыўджана паўтараў колькі разоў сярод сваіх "аднапалчан":

— Ты зачем пошел смотреть вождя сзади?

Вепрукі на дарогах Грузіі

Грузінскія свінні нагадваюць гончых сабак, здзічэлых на бязлюдных пыльных дарогах. Доўгія, худыя, аблезлыя, нахабныя. Зранку гаспадыні набухаюць сваім гадаванцам спецварыва. Па паўвядра на рыла з дротам і за вароты — гуляй дзе хочаш, да вечара жраць не атрымаеш!

За весніцамі гэта ўжо не вяпрук, а галодны воўк, які зжарэ ўсё, што расце, пахне, цвіце, рухаецца, калі хочаце. Жэрлі і курчатак, і качак, розную падлу на сметніках, абгрызалі кустоўе, палісаднікаў не шкадавалі. А каб разабрацца, чый парсюк шастае, на баку выпальвалі знакі: знойдзе сваё шчасце — лыч з дротам — і Гурам, і Надар, і Клаўдзіус. А ў лыч абавязкова дрот з нержавейкі. І вось гэты дрот гостры ў лычы нахабца — грозная зброя выхаванцаў прыватных гаспадарак.

Я назіраў, як чацвёра вепрукоў — джыгітаў з дротам у лычах — палявалі на бадзяжнага сабаку. Тройка хітра абкладвае небараку, прыціскаюць сабаку ў куток, адкуль не вырвацца. Сабака злосна адбрэхваецца і не заўважае, як чацвёрты, самы бавіты вяпрук бярэ добры разгон — трымайся! Урэжа сабачку ў бок лычом з дротам. Праз лічаныя хвіліны яго хаўруснікі паваляць сабачку, а той і ачомацца не паспее, як у яго худыя бакі балюча ўвап'юцца лычы з дротам. Праз лічаныя хвіліны ўсё скончыцца — няма сабачкі.

А калі ж вепруку не пашэнціць на людной дарозе і ён патрапіць пад колы аўто (а вепрукі шастаюць усюды, дзе свеціць сонца і вее ветрык), дзейнічае "закон джунгляў" — ад вепрука застаецца дрот з лыча і капыты — гаротнай гаспадыні на халадзец.

Вячаслаў ДУБІНКА.

Адрас рэдакцыі:

220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 1. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 30 860 экз. Заказ №638.

Месяцавы каляндар
садова-агародных работ на 2003 год

Месяц і расліны

Уплыў Месяца на расліны людзі заўважылі з даўніх часоў. Аднак нашы продкі звярталі ўвагу толькі на фазы зямнога спадарожніка.

Калі Месяц нараджаецца і расце да пэўнага памеру (ад маладзіка да поўні), яны саджалі і сеялі тыя культуры, якія ствараюць ураджай над зямлёй. Заўважалі станоўчы ўплыў у гэтай фазе Месяца і паліву раслін.

Калі ж Месяц змяншаецца (ад поўні да маладзіка), сеялі і саджалі расліны, якія фарміруюць ураджай у зямлі, — караняплоды, бульбу і інш. Быў заўважаны дрэнны ўплыў Месяца на расліны пры яго ўзыходжанні і змене фаз.

У апошнія гады астролагі перадавых краін свету знайшлі, што на рост раслін і іх ураджайнасць уплываюць не толькі фазы Месяца, але і размяшчэнне яго ў прасторы — у задыякальным коле.

З пераходам Месяца ў чарговы знак задыяка мяняюцца яго характарыстыка і ўплыў на пэўныя працэсы росту і развіцця раслін. Гэтым і тлумачыцца адрозненне ў росце раслін, пасаджаных пры аднолькавых зямных умовах, але ў розныя дні.

Гэты ўплыў узмацняе або аслабляе дзеянне фаз Месяца ў залежнасці ад прадуктыўнасці задыякальнага знака, праз які праходзіць месяц.

Шматгадовымі назіраннямі і досведам людзей устаноўлена, што 5 з 12 знакаў з'яўляюцца прадуктыўнымі (Цялец, Рак, Шалі, Скарпіён, Рыбы) і шэсць — непрадуктыўнымі (Авен, Леў, Стралец, Вадалей, Блізняты, Дзева). Знакі Вадалея і Льва называюць яшчэ і бясплоднымі, а знак Казярога — умерана прадуктыўным.

Досвед садаводаў і агароднікаў паказаў, што, калі сяўба і пасадка праведзеныя ў спрыяльныя дні, ураджай вырошчваемых культур і яго якасць павышаюцца на 15—20%, а калі своечасова і правільна выкананыя ўсе прыёмы догляду за раслінамі, то аддача значна вышэйшая.

Важна пазбягаць пасадкі і сяўбы ў неспрыяльныя дні, у дні змены фаз Месяца, у часы яго ўзыходжання, а ў астатнія дні тэрміны сяўбы і пасадкі можна пасоўваць з улікам фаз Месяца, стану надвор'я і прызначэння прадукцыі (для хуткага спажывання або працяглага захоўвання).

Карысна памятаць і тое, што прыператамленні, дрэнным фізічным і духоўным стане не рэкамендуецца сеяць і саджаць расліны — яны будуць дрэнна расці і дадуць нізкі ўраджай. У такія дні лепш займацца лёгкай уборкай і праполкай, якія не патрабуюць вялікіх затрат энергіі.

Коратка пра знакі задыяка

Уплыў месяцавых знакаў на садовыя і агародныя культуры ўмоўна называюць іх агратэхнічнай характарыстыкай. Пры дапамозе гэтай характарыстыкі і інфармацыі аб праходжанні Месяцам знакаў задыяка кожны можа ўдасканальваць Месяцавы каляндар па сваім жаданні.

Авен — сонечны знак, кіруемы Марсам. Падыходзіць для пасадкі ўсяго, што расце хутка і адразу ідзе ў ежу: асабліва салаты, шпінату, шчаўя, памідораў, кустовай фасолі. Пры адпаведнай фазе Месяца можна садзіць цыбулю, часнок, перац, убіраць садавіну і караняплоды.

Цялец кіруецца Венерай. Вельмі прадуктыўны знак для земляробаў. Падыходзіць для пасадкі ўсяго, што павінна мець добрую якасць і стойкасць пры захоўванні. Кветкі валодаюць павышанай трываласцю. Спрыяльны для пасадкі караняплодаў (асабліва бульбы), цыбульных раслін, бабовых, капусты, салаты, радысу, рэпы, бручкі, дрэў і кустоўя.

Блізняты кіруюцца Меркурыем і Празерпінай. Знак непрадуктыўны для пасадкі і перасадкі раслін, акрамя клубніц, суніц, павойных культур, руж і хрызантэм. Добры для культывацыі пасеваў, пасадкі лесу і садаахоўных кустоў, збору, клубняў і караняплодаў, зразання кветак, абрэзкі дрэў і кустоў, прыгатавання ўгнаенняў.

Рак — самы прадуктыўны знак. Асабліва падыходзіць для пасадкі нізкарослых раслін (бахчавыя культуры, радыска, памідоры, буракі, цыбуля, морква, гарбуз, бульба, ружы, гіяцынты, браткі). Пасадка, перасадка і прышчэпліванне даюць добрыя вынікі. Сабраны ўраджай доўга не захоўваецца. Яго лепш ужыць адразу. Час для прышчэплівання і палівання пры адпаведнай фазе Месяца, нарыхтоўкі лекавых траў.

Леў неспрыяльны для пасадкі. Высаджваць дрэвы можна толькі пры багатым паліве. Лепш заняцца праполкай, высяканнем дрэў, зборам садавіны і караняплодаў.

Дзева — малапрадуктыўны знак. Добра растуць толькі дэкаратыўныя расліны (астры, крокусы, нарцысы, вяргіні, гладыёлусы, півоні). Падыходзіць для знішчэння пустазелля, праполкі.

Шалі — прадуктыўны і пладавіты знак, амаль як Цялец. Можна саджаць усё пры адпаведнай фазе Месяца, убіраць клубні на насенне, для доўгага захоўвання.

Скарпіён — прадуктыўны, блізкі да Рака. Асабліва ўдаюцца расліны з вострым смакам і лекавыя, памідоры, кветкі. Нельга выкопваць бульбу, прызначаную для захоўвання.

Стралец — малапрадуктыўны, але не для ўсіх культур. Высяваюць цыбулю і травы, саджаюць часнок, бульбу, перац і радыску. Асабліва падыходзіць для высокіх і павойных раслін, збору насення маку, сланечніка, шчаўя, кмену. Час збору садавіны і караняплодаў.

Казярог — такой самай прадуктыўнасці, як і Цялец, ён вылучаецца сухасцю і тэмпамі росту каранёў. Дрэвам надае доўгае жыццё і халадаўстойлівасць. Падыходзіць для пасадкі цыбулі і падзімняй сяўбы гародніны (пры ўбываючым Месяцы). Можна саджаць бульбу, караняплоды, капусту, цыбулю, агрэст, парэчкі, сеяць бабовыя, радыс. Кветкам надае трываласць.

Вадалей непрыгодны для пасадкі. Спрыяльны для культывацыі, знішчэння шкоднікаў, збору садавіны і караняплодаў.

Рыбы — прадуктыўны знак, раўнацэнны Раку. Добры для пасадкі гародніны і ягад, асабліва клубніц і малін. Добра сеяць салату, пятрушку, шпінат, агуркі, радыску, гарбузы. Захоўваемасць сабранага невысокая.

«Народная воля» жадае Вам добрага ўраджаю!

Месяцавы каляндар прызначаны для садаводаў і агароднікаў Рэспублікі Беларусь, суседніх абласцей Расіі, Украіны і дзяржаў Балтыі. У ім указаны даты праходжання Месяцам знакаў задыяка, фаз Месяца, сатанінскіх дзён у 2003 годзе; дадзена характарыстыка знакаў, выкладзены звесткі пра сатанінскія дні. З улікам фаз Месяца, часу праходжання яго па знаках задыяка, а таксама дат сатанінскіх дзён вызначаны найбольш спрыяльныя для сяўбы, пасадкі, уборкі, барацьбы са шкоднікамі і хваробамі раслін дні (чыслы) у кожным месяцы 2003 года ў адкрытым і закрытым грунце.

Каляндар складзены Альбінам МАКАРЭВІЧАМ.

Пра сатанінскія дні

У некаторых літаратурных крыніцах ёсць даныя, што сатанінскія дні яшчэ больш за 100 год таму называлі "злымі" і публікавалі іх даты толькі ў так званых "чорных кнігах". Кнігі гэтыя заносілі ў асаблівыя спісы забароненых твораў, якія асуджаліся царквой.

З дапамогай такіх кніг для кожнага месяца разлічвалі 2—3 дні. У гэтыя дні забаранялі займацца сур'ёзнымі і адказнымі справамі, рэкамендавалі быць асабліва пільнымі і асцярожнымі.

Цяпер жа сатанінскія дні разлічваюць пры дапамозе спецыяльных астралагічных даведнікаў. Аднак адмоўнае ўздзеянне касмічных сіл і прыроды на чалавека і расліны ў такія дні навукай яшчэ да канца не разгадана.

Як пацвярджаюць назіранні і апытанні людзей, асабліва дрэнныя вынікі атрымліваюцца, калі сатанінскія дні прыходзяцца на даты, пазначаныя ў Месяцавым календары як неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі. У гэтыя дні кепска не толькі раслінам, але і людзям. Адчуваюцца фізічныя недамаганні, духоўная стомленасць. У такія дні лепш адпачываць.

І яшчэ адна парада. Сатанінскія дні лёгка можна "абысці". Яны пачынаюцца, як правіла, з 11—14 гадзін і заканчваюцца пасля абеду на наступны дзень. Так што насенне сеяць можна раніцай перад пачаткам сатанінскага дня, а пасадку дрэў, кустоў, караняплодаў рабіць на наступны дзень вечарам пасля заканчэння сатанінскага дня.

Калі ж сатанінскі дзень пачынаецца ноччу або раніцай, то на наступны дзень ён заканчваецца прыкладна ў той жа час. Тады сяўбу і пасадку можна праводзіць пасля абеду, калі дзень добры па іншых паказчыках.

Прыкладныя даты сатанінскіх дзён (па Месяцы) у 2003 годзе (час мінскі)

Месяц	23-і месяцавы дзень	29-ы месяцавы дзень	9-ы месяцавы дзень	15-ы месяцавы дзень
Студзень	25/0.01—26/1.25	2/8.05—2/22.22 31/7.40—31/23.00	10/11.10—11/11.15	16/12.58—17/13.40
Люты	24/2.13—25/3.40	1/00.1—1/8.07	9/9.42—10/9.57	15/14.00—16/15.30
Сакавік	25/2.42—26/3.35	2/6.49—3/4.35 31/6.21—31/24.00	10/8.18—11/8.44	16/14.25—17/16.00
Красавік	24/3.50—25/4.10	1/0.01—1/6.30 30/4.55—30/23.00	9/9.03—10/10.07	15/17.30—16/19.05
Май	24/2.45—25/2.50	1/0.01—1/5.04 30/3.35—31/3.53	9/10.28—10/11.55	15/19.50—16/21.25
Чэрвень	23/1.15—24/1.20	29/2.53—29/21.40	8/12.40—9/14.01	15/0.01—15/23.00
Ліпень	22/0.01—23/0.10	28/2.30—29/3.40	7/13.15—8/14.45	13/21.40—14/22.15
Жнівень	20/22.20—21/22.45	27/4.15—27/20.27	6/15.40—7/17.05	12/21.10—13/21.10
Верасень	18/21.15—19/21.50	25/3.42—26/6.05	4/16.20—5/17.25	10/19.30—11/19.38
Кастрычнік	17/20.45—18/21.53	24/5.11—25/6.45	3/16.20—4/16.50	9/18.25—10/18.25
Лістапад	16/21.15—17/22.40	23/6.25—24/0.59	2/14.40—3/14.50	8/15.30—9/15.45
Снежань	15/21.50—16/22.50	22/7.02—23/8.35	1/13.10—2/13.15	7/14.01—8/14.12

Праходжанне Месяцам знакаў задыяка ў 2003 годзе. Фазы Месяца (час мінскі)

ЗНАКІ ЗАДЫЯКА	СТУДЗЕНЬ	ЛЮТЫ	САКАВІК	КРАСАВІК	МАЙ	ЧЭРВЕНЬ
Авен	9/0.01	5/7.45	1/0.01	1/0.01 4/15.31	25/11.01 28/4.55	21/18.05
Цялец	11/11.50	7/20.01	7/3.35	3/11.20 30/17.25	1/0.01 27/23.30	24/6.16
Блізняты	14/0.10	10/8.45	9/16.39	6/0.25	3/16.28 30/12.3	1/0.01 26/19.15
Рак	16/9.55	12/19.20	12/4.12	8/12.37	5/18.42	2/0.30 29/6.53
Леў	18/16.30	15/2.05	14/12.10	10/21.55	8/4.45	4/10.25
Дзева	20/20.30	17/5.25	16/15.52	13/3.08	10/11.32	6/17.50
Шалі	22/23.25	19/6.50	18/16.45	15/4.42	12/14.42	8/22.30
Скарпіён	25/2.10	21/8.10	20/16.40	17/4.17	14/15.15	11/1.40
Стралец	1/0.01 27/5.27	23/10.45	22/17.34	19/3.52	16/14.45	13/1.15
Казярог	2/1.43 29/9.30	25/15.12	24/20.50	21/5.20	18/15.04	15/1.40
Вадалей	4/5.57 31/14.45	1/0.01 27/21.25	1/0.01 27/2.52	23/9.58	20/18.02	17/3.45
Рыбы	6/12.55	2/21.55	2/5.27 29/11.28	25/18.02	23/0.42	19/8.58
Маладзік	2/22.24	1/12.49	3/4.36	1/22.20	1/15.16 31/7.21	29/21.40
Першая квадра	10/15.16	9/13.12	11/9.16	10/2.41	9/14.54	7/23.29
Поўня	18/12.49	17/1.52	18/12.36	16/22.37	16/6.37	14/14.17
Апошняя квадра	25/10.34	23/18.47	25/3.52	23/15.19	23/3.32	21/17.46

ЗНАКІ ЗАДЫЯКА	ЛІПЕНЬ	ЖНІВЕНЬ	ВЕРАСЕНЬ	КАСТРЫЧНІК	ЛІСТАПАД	СНЕЖАНЬ
Авен	19/2.20	15/11.01	11/19.10	9/2.10	5/7.04	2/12.50 29/20.1
Цялец	21/13.50	17/21.52	14/5.50	11/13.05	7/2.02	5/0.30
Блізняты	24/2.43	20/10.42	16/18.32	14/1.45	10/7.15	7/13.27
Рак	26/14.25	22/22.45	19/7.10	16/14.42	12/20.10	10/2.12
Леў	1/16.15 28/23.18	25/7.50	21/17.04	19/1.42	15/7.50	12/13.14
Дзева	3/23.17 31/5.30	1/0.018 27/13.2	23/23.05	21/9.02	17/16.35	14/23.05
Шалі	6/4.20	2/9.50	26/1.50	23/12.28 29/16.42	19/21.45	17/5.48
Скарпіён	8/7.45	4/13.10 31/19.01	1/0.01 28/2.50	25/13.10	21/23.25	19/9.20
Стралец	10/9.50	6/16.12	30/3.58 2/21.30	1/0.01 27/11.50	23/23.01	21/10.15
Казярог	12/11.20	8/19.03	5/0.50	2/6.20 29/12.40	25/22.31	23/9.55
Вадалей	14/13.40	10/22.25	7/5.15	4/10.45 31/15.40	1/0.01 27/23.45	25/10.15
Рыбы	16/18.15	13/3.20	9/11.08	6/17.21	2/21.50 30/4.25	1/0.01 27/13.10
Маладзік	29/9.54	27/20.27	26/6.10	25/14.51	24/1.00	23/11.44
Першая квадра	7/5.33	5/10.29	3/15.35	2/21.10	1/6.26 30/19.17	30/12.04
Поўня	13/22.21	12/7.49	10/19.37	10/9.29	9/3.14	8/22.38
Апошняя квадра	21/10.02	20/3.49	18/22.04	18/14.32	17/6.16	16/19.43

МЕСЯЦАВЫ КАЛЯНДАР САДОВА-АГАРОДНЫХ РАБОТ НА 2003 ГОД

СТУДЗЕНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	3—6, 18—20
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Капусты на расаду для цяпліц	7, 8, 11—13, 16, 17
Суніц (рэмантантных)	14—17
Агуркоў, салаты, кропу, пятрушкі, сельдэрэю на зяленіва (на падаконні і ў цяпліцы)	7, 8, 11—13, 16, 17
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	23, 24, 26, 30
Цыбулі на зяленіва	26—28
Памідораў на падаконні і ў цяпліцы	7, 8, 16, 17
Праполка і апырскванне ўсіх раслін супраць шкоднікаў і хвароб	3—6, 18—20
Уборка зяленіва	12, 13, 16, 17, 23, 24
Падкормка і паліў усіх культур	7, 8, 16, 17, 25, 26

ЛЮТЫ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1, 2, 15—17, 27, 28
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў (на падаконні і ў цяпліцы)	3, 4, 13, 14
Суніц (рэмантантных)	3, 4, 12, 13
Агуркоў, салаты, кропу, пятрушкі, сельдэрэю на зяленіва (на падаконні і ў цяпліцы)	3, 4, 8, 13, 14
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	19—22, 25, 26
Перцу (на падаконні і ў цяпліцы)	3, 4, 8, 9, 13, 14
Памідораў (на падаконні і ў цяпліцы)	3, 4, 8, 13, 14
Уборка	
Зяленіва	5, 6, 8, 9, 13, 15, 16
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	19, 20, 26—28
Падкормка і паліў усіх культур	2, 13, 14, 21, 22
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	1, 2, 15—17, 27, 28
Зімовае прышчэпліванне яблынь і груш	3, 4, 13, 14

САКАВІК

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1, 3, 14—16, 27—29
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў	4, 7, 8, 12, 13
Суніц (рэмантантных)	7, 8, 12, 13
Агуркоў на расаду, салаты, шпінату, кропу, пятрушкі, сельдэрэю на зяленіва (на падаконні або ў цяпліцы)	4, 7, 8, 12, 13
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	2, 19—21, 24, 30, 31
Перцу	7, 8, 12, 13
Памідораў на расаду	7, 8, 12, 13
Капусты на расаду	4, 7, 8, 12, 13
Уборка	
Зяленіва	12, 14, 15
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	19—21, 25—29
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	1, 3, 14—16, 27—29
Абрэзка пладовых культур, нарыхтоўка чаранкоў для прышчэплівання	2, 3, 19, 20
Зімовае прышчэпліванне яблынь і груш	12, 13
Яравізацыя бульбы	2, 19, 20, 25, 26
Паліў і падкормка ўсіх культур	2, 3, 12—14, 29, 30

КРАСАВІК

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1, 2, 11, 12, 16, 17, 23—25
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў, перцу	8—10, 15
Агуркоў на расаду, салаты, шпінату, кропу, пятрушкі, сельдэрэю на зяленіва	4, 5, 8—10, 15
Бобу, гароху, фасолі	3—5, 8—10, 15
Радыскі, морквы, бручкі, рэпы, пятрушкі (каранёвай), пастарнаку, буракоў	18, 21, 22, 26, 27, 30
Памідораў на расаду	4, 5, 8
Капусты на расаду і пад плёнку	4, 5, 8, 15
Бульбы	18, 19, 21, 22, 26, 27
Сланечніку	15, 16 (да 22 гадзін)
Цыбулі, часнаку	18—20
Малін, парэчак, агрэсту	3—5, 8—10, 15
Суніц	6—8, 26, 27
Яблынь, груш, сліў, вішань, чарэшань і іншых пладовых дрэў	18—20
Руж, акацый і інш. дрэў і кустоў, што цвітуць,	8—10, 13, 14
Хрызантэм	6, 7, 30, 31
Нарцысаў, вяргінь, гладыёлусаў, півоняў	4, 5, 8—10, 13, 14
Гіяцынтаў	8—10, 13, 14
Уборка	
Агуркоў і зяленіва	10, 11, 15, 16
Радыскі, морквы, пятрушкі (каранёвай)	17, 18, 21, 23—25
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	1, 2, 11, 12, 16, 17, 23—25
Абрэзка ягадных культур	17, 18, 23—26
Паліў і падкормка ўсіх культур	8, 9, 15, 17, 18
Прышчэпліванне пладовых дрэў	8, 9, 15
Яравізацыя бульбы	18, 19, 21, 22

МАЙ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1, 8—10, 16, 20—22, 31
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў, перцу	6, 7, 12—15
Агуркоў на расаду і пад плёнку	6, 7, 14, 15
Бобу, гароху, фасолі	2, 6, 7, 12—15
Радыскі, морквы, бручкі, рэпы, рэдзькі, пятрушкі (каранёвай), пастарнаку, буракоў	18, 19, 23, 24, 28, 29
Памідораў пад плёнку	6, 7, 14, 15
Салаты, шпінату, кропу, пятрушкі і сельдэрэю на зяленіва	2, 6, 7, 12—15
Капусты	2, 6, 7, 12—15
Бульбы	17—19, 28, 29
Сланечніку	12—14
Цыбулі, часнаку	17—19, 28, 29
Малін, парэчак, агрэсту	6, 7, 14, 15
Суніц	6, 7, 14, 15
Яблынь, груш, сліў, вішань, чарэшань і інш. пладовых дрэў (да распускання пупышак)	17—19, 28, 29
Руж, акацый і інш. дрэў і кустоў, што цвітуць	6, 7, 11—13
Хрызантэм	3, 4, 11—12
Нарцысаў, вяргінь, гладыёлусаў, півоняў	3, 4, 11—15
Гіяцынтаў	14, 15, 23, 24
Уборка	
Агуркоў і зяленіва	6—8, 13, 14, 17—20
Караняплодаў (радыскі, морквы, пятрушкі)	17—22, 25—27
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	1, 8—10, 16, 20—22, 31
Паліў і падкормка ўсіх культур	6, 7, 13—15, 23, 24
Прышчэпліванне пладовых дрэў	6, 7, 14, 15

ЧЭРВЕНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	4—6, 14, 15, 17, 18, 29, 30
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў, кабачкоў, гарбузоў	2, 3, 9—12
Агуркоў	2, 3, 11, 12
Бручкі, рэдзькі, рэпы, буракоў	16, 24—26
Памідораў	2, 3, 11, 12
Салаты, шпінату, сельдэрэю, пятрушкі на зяленіва	2, 3, 11—13
Капусты	2, 3, 9—12
Бульбы	16, 24—26
Цыбулі на зяленіва і перцу	11—13
Уборка	
Агуркоў і зяленіва	11, 12, 30
Ранняй бульбы і ранніх караняплодаў	15—18, 20, 21, 27, 28
Суніц, парэчак, чарэшні, ранніх яблыкаў	1—3, 11—13, 17, 18, 20—22
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	4—6, 14, 15, 17, 18, 29, 30
Паліў і падкормка ўсіх культур	2, 3, 11, 12, 19, 20

ЛІПЕНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1—3, 14—16, 28, 29
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Баклажанаў, кабачкоў і гарбузоў	6, 8, 9
Агуркоў	6, 9, 10
Радыскі, бручкі, рэпы	17, 18, 22, 23, 27
Памідораў	6, 9, 10
Зяленіўных культур (салаты, шпінату і інш.)	6, 8—11
Капусты	6—10
Цыбулі на зяленіва і перцу	8—11
Уборка	
Ранняй капусты	8, 9, 12, 13, 16, 17
Агуркоў і зяленіва	1—3, 6, 8, 9, 12, 16—18
Ранняй бульбы і ранніх караняплодаў	14—16, 18, 19, 24, 25
Суніц, парэчак, чарэшні, ранніх сліў і яблыкаў, вішань	1—3, 6—8, 10, 11
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	1—3, 14—16, 28, 29
Паліў і падкормка ўсіх культур	8, 9, 14, 15, 30, 31
Акуліроўка (прышчэпліванне пупышкай) яблыняў, груш і іншых пладовых дрэў	8, 9, 12

ЖНІВЕНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	11—13, 25—28
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Агуркоў на расаду для цяпліц	4, 5, 29—31
Радыскі, бручкі, рэпы	14, 15, 18, 19, 23, 24
Салаты, шпінату, пятрушкі (ліставой)	2—5, 29—31
Суніц	4, 5, 14, 29—31
Уборка	
Сярэдняспелай капусты	2—5, 8—11, 29—31
Агуркоў і памідораў	2—5, 8—11, 29—31
Сярэдняспелай бульбы і караняплодаў	13, 15, 16, 20, 21, 25, 26
Цыбулі і часнаку	13, 15, 16, 20, 21, 25, 26
Сліў, груш, яблыкаў, вішань і інш. пладоў і ягад	6, 8—11, 29—31
Акуліроўка пладовых дрэў	8, 9, 29—31
Абрэзка ягаднікаў	14, 20, 22, 23
Нарыхтоўка сокаў з пладоў і ягад	10, 11, 31
Кансерваванне	17—19, 22, 23
Праполка і апырскванне ўсіх культур супраць шкоднікаў і хвароб	11—13, 25—28
Паліў і падкормка ўсіх культур	4, 5, 14, 15, 23, 24, 29, 31

ВЕРАСЕНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	7—9, 11, 21—23, 26
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Радыскі	14—16, 19, 20
Пятрушкі і сельдэрэю на зяленіва	1, 2, 5, 6
Суніц	1, 2, 10, 27—29
Часнаку пад зіму	19, 20
Пладовых і ягадных культур	14—16, 19, 20
Руж, акацый і іншых дрэў і кустоў, што цвітуць	1, 2, 27—29
Уборка	
Бульбы для працяглага захоўвання	14—18, 22, 23,
ранняга спажывання	19, 20, 28, 29
Буракоў, рэпы, рэдзькі і морквы	14—18, 22, 23
Сліў, груш, яблыкаў, агрэсту	12, 13, 16—18
Памідораў і агуркоў	1, 2, 5—7, 27, 28
Праполка і знішчэнне шкоднікаў на ўсіх культурах, апырскванне іх супраць шкоднікаў і хвароб	7—9, 11, 21—23, 26
Паліў і падкормка ўсіх культур	1, 2, 7, 8, 14, 15, 19, 20
Нарыхтоўка сокаў з пладоў, кансерваванне пладоў і ягад, квашанне капусты	14—16, 22, 23

КАСТРЫЧНІК

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	4—6, 10, 19—21, 25, 31
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Пладовых дрэў і кустоў	12, 13, 17, 18
Цыбулі і часнаку (пад зіму)	23, 24
Морквы (пад зіму)	12, 13, 17, 18
Уборка	
Бульбы для працяглага захоўвання	11—13, 19, 20,
ранняга спажывання	10, 17, 18
Морквы і іншых караняплодаў	11—13, 19, 20
Позніх яблыкаў	1, 2, 9, 10
Культывацыя, праполка, апырскванне супраць шкоднікаў і хвароб усіх культур	4—6, 10, 19—21, 25, 31
Абрэзка дрэў і кустоў	19, 20, 23
Нарыхтоўка сокаў з пладоў і ягад, квашанне капусты	11—13, 16—19, 20

ЛІСТАПАД

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	1, 2, 9, 15—17, 24, 28, 29
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Насення яблынь, груш, сліў, вішань для атрымання сеянцаў	7, 8, 25
Цыбулі і часнаку (пад зіму)	19—23
Морквы (пад зіму)	12—14
Культывацыя, перакопванне, знішчэнне шкоднікаў	1, 2, 9, 15—17, 24, 28, 29
Нарыхтоўка сокаў з пладоў і ягад, квашанне капусты	12—14, 22, 23
Уцяпленне буртоў і сховішчаў	10, 11

СНЕЖАНЬ

Віды работ па культурах	Дні месяца
Дні, неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры	8, 9, 12—14, 22, 23, 25, 27
Спрыяльныя дні	
Сяўба, пасадка	
Агуркоў цяплічных гатункаў на расаду (папярэдне праверыць на ўсходжасць)	5, 6, 28, 29
Караняплодаў (радыскі ў цяпліцы і на падаконні)	10, 11, 17, 29
Уборка радыскі ў цяпліцы	10—14, 17, 18
Паліў раслін	1, 2, 10, 11, 17, 18, 25, 26
Праполка і знішчэнне шкоднікаў	8, 9, 12—14, 22, 23, 25, 27
Нарыхтоўка чаранкоў для вясенняга прышчэплівання (калі няма моцных маразоў)	24, 28, 29
Зімовае прышчэпліванне яблынь, груш, сліў	24, 28, 29